

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/4 évre 6 ft., 1/2 évre 8 ft., 1 óra 1 ft., — Vidéken 1 évre 14 ft., 1/2 évre 7 ft., 1/4 évre 8 ft. 50 kr., 1 óra 1 ft. 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sőr egyszer 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 20 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG: (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Agraria.

— Nem mind arany, ami fénylik. —

Arad, szeptember 7.

A Kanitz-féle indítványokra nézve, amelyeket a németországi közgazdasági állapotok megjavítására oly nagy örömmel fogadtak el, az én véleményem a fenti közmondás. A közgazdasági bajoknak mindig és mindenütt igen mélyen van a gyökere, azokon holmi pallistiv orvosság ideig-óráig segíthet, sőt egyeseket igen jelentékeny gyarapodásra is segíthet, de az áramlatot csak is lassan nagyon lassan lehet másfelé terelni, amint-hogy ez az áramlat is csak lassan, nagyon számos körülmény közbenjöttével fejlődött ennyire és pedig Európa-szerte.

Voltak e valaha oly idők, amelyekben a német gazdák elégedettek valának? Kérdé egy nagyiparos képviselő. Ha bő volt a termés, az volt a baj: nincsen jó ára a terménynek; — ha szűk volt, felszökkent ugyan s lett jó ár, de alig-alig volt eladni való. A társadalom, illetőleg a kormányok is, a gazdák panaszát igen könnyen vették, megszokták egyik fülön be a másikon meg kiereszteni mint indokolatlant, de még ez a meggyőződés is általánosan el volt terjedve s maig is majd minden tanári bölcsesség azt hirdeti: »ipar, kereskedelem teszi gazdaggá és hatalmassá a nemzetet.« Tényleg a törvényhozások, a gazdák rovására az iparnak s a kereskedelemnek érdekeit valóssággal dédelgették. Lett belőle a mai állapot: valóságos osztályharc. Már pedig az egész történelem azt tanúsítja, hogy ennek még a legjobb esetben is bukás jár nyomában. Az a lét, amelyben idegen akarat a döntő, ahol idegen célok elérésére fordítatnak az erők, az nem méltó arra, hogy nagy áldozatok árán fentartassék, mert az csak rabszolgai tengődés, ahol régen *Augustus* vagy *III-ik Napoleon* megmenti a társadalmat.

Ipar, kereskedelem, amint egy bizonyos magaslatot elértek, a külföldi terjeszkedésre vannak utalva, vagyis nem biztos jövedelmi források többé. Ha több az iparcikk, mint amennyi otthon elfogy és ha a fölöslegre nincs piac — mert igen nagy ám a verseny aminthogy minden kultur állam az iparra adja magát, — az ám a nagy zökkenés.

Bolond gondolat az, hogy a földművelés a bárbar idők hagyománya, hogy a művelt nemzetek fokozottabb, ipar-kereskedelmi, fejlettebb foglalkozásra hívtattak, mert a legfontosabb dolgot nem látja, hogy közvetlenül a mezői gazda-

ság virágzása teszi lehetővé a betévo falatot. Minél több lesz az államban az iparos és kereskedő, annál inkább rá fog szorulni az állam arra, hogy enni valóval a külföldről lássa el magát, ami békés időkben még csak megvalahogy nagy nehezen, de háboru idején kikoplatatják biz azt s kényre kegyre meg kell magát adnia.

HANTHÓ LAJOS.

László főherceg. †

László főherceg elhunyt az egész országban a legmélyebb elszomorodást idézte elő, mely gyors és egyre szélesebb körű hullámverődésként terjedt el a haza minden részében. A csapástól legmélyebben sújtott fenséges szülők s testvérek valamint a dicsően uralkodó Ház gyászában benső részvétellel osztozik az egész magyar nemzet, úgy legfelsőbb, mint legalsóbb rétegeiben.

Midőn egy végzetes baleset könyörtelensége oly korán elhamvasztotta mindama kecsegtető reményeket és jogosult várakozásokat, melyek a fiatal főherceg jövőjéhez, fejlődésnek indult ritka, meggyerő, nemes tulajdonainál fogva, méltán voltak kötve: a közgyász első, nyomasztó napjaiban a földi vigasztalás is elveszti hangját s nem meri megközelíteni azokat, kiknek szívét legsúlyosabban terheli a veszteség. De annál inkább együtt érez velők mindenki.

A gyászestéről az alábbi újabb részleteket közöljük:

Az utolsó órák.

László főherceg elhunyt előtti délután még aránylag igen jól érezte magát. A körülötte levő rokonaival folytonosan tréfált és négy órakor az egyik ápolónőjének, *Katiczának* a kisasszonynak évődve, így szólt:

— Édes Katiczám, nagyon éhes vagyok, adjon valamit enni!

Az ápolónő, kinek meg volt hagyva, hogy a betegnek csak félöt órakor vigye be az uzsonnát, azt felelte:

— Fenséges ur, megárt ám, ha már most eszik!

— Dehogy, csak adjon, mert ktlömben éhen halok.

Erre behoztak neki egy kis csirkehúst, melyet a főherceg jóízűen megevett és hozzá megivott egy kis vörös bort. Röviddel az evés után a beteg elaludt, két óra felé azonban felébredt és jókedvűen bucsut vett atyjától és testvérétől, kik *Alsuthra* utaztak. Anyja, *Klotild* hercegasszony azonban továbbra is ott maradt a fia mellett és folytonosan a betegágy mellett tartózkodott. Este kilenc órakor

az ápolónők, *Matrona* nővér, *Katicza* és *Melanie* világi ápolónők észrevették, hogy a beteg nyugtalanodik. Előhívták gyorsan dr. *Janny*, intézeti főorvosot és dr. *Rapcsákot*, kik azt konstatálták, hogy a kir. herceget magas fokú láz nyugtalanítja. Alkalmazásba vették a legkülönbözőbb csillapító szereket, hogy a betegnek némi enyhülést szerezzenek, de a láz folyton emelkedett, olyannyira, hogy *Klotild* főhercegasszony több ízben is sürgönyözni akart férjének. Az orvosok azonban megnyugtatták az aggódó anyát és tényleg a hajnali órák felé be is állt némi javulás, de ekkor az orvosok már feladták minden reményt, hogy a kir. herceg életét megmenthessék, mert konstatálniok kellett, — hogy a királyi herceg sebében beállott a heveny-csontvelő lob, — mely vérmérgezéssel járt. Reggel hat órától kezdve a vérmérgezés rapid mértékben terjeszkedett és nyolcz óra felé üszködés következett be. Ekkor érkezett meg a kórházba *József* főherceg, kit a főbejáratnál *Janny* dr. főorvos várt.

Dr. *Janny* kiméletes szavakban közölte a főherceggel, hogy fiának állapota a legveszélyesebb.

— Ah! — kiálta fel *József* főherceg. Hisz ez lehetetlen. Az én jó fiam! Csak nem veszi el tőlem isten!

József kir. herceg mellett állt *József* Agost főherceg, kik egymás keblére borultak. Csak miután visszaszóreztek némiképen nyugalmaikat, mentek fel a betegszobába, hol *Klotild* főhercegasszony egy kétségbeesett pillantással magyarázta meg férjének, hogy ő sem remél már semmit.

Az orvosok délelőtt fél 7-kor még levették a betegről a kötést és megújították azt, mely művelet körülbelül nyolcz óráig tartott. A beteg azonban az orvosok a dolgát már alig érezte, mert már eszméletét veszette volt.

Élénken fentartották az atyját és testvérét nem ismerte fel és apa és fia nem is váltottak már egymással szót.

Délelőtt 9 órakor a láb üszködése mindinkább nagyobb terjedelmet vett. Ekkor lépett a beteghez *Schäffer* *Jakab* jezsuita házfőnök, hogy az utolsó szentségekkel ellássa. A beteg hangosan ismételte a barát által előmondott imákat és buzgón megcsókolta a feléje nyújtott keresztet. A halotti szentségek felvétele után beállott az agónia.

A halál bekövetkezése.

A kora reggeli órák óta együtt volt a főhercegi család a betegszobában. Az ágy körül álló *József* főherceg és neje *Klotild* főhercegasszony, *József* Agost főherceg, továbbá *Janny* főorvos, dr. *Rapcsák*

melyeket dus választékban a leghíresebb bel- és külföldi gyárakból szerzett be, s ujon berendezett üzletében

a legjutányosabb árak mellett

kaphatók.

659

Komlós Ferencz,

ARADON, Forray-utca és Tökölly-tér sarkán.

Tökölly-téri áruház.

Ajánlja legkittünőbb minőségű

női- és férfi divat-áruit,

orvos, Schäffer jezsuita barát, Tóth József, László főherceg hí inasa és a három ápolónő. Tóth, az inas, midőn fiatal urát oly nagyon szenvedni látta, nem volt képes könyeit visszatartani és kiment a folyosóra. Ott találkozott Himmel alezreddessel, ki József főherceg budavári palotájából jött, hogy tudakozódásokat szerezzen be a beteg állapotáról és erről jelentést tegyen a királyi család tagjainak.

A midőn Himmel megpillantotta a síró inast, odaszólt neki:

— Mi a baj?

— Jaj, méltóságos ur, vége van a mi kis hercegünknek!

— Dehogyan van! Ne beszéljen ilyeneket.

— Bár úgy volna, de én már nem hiszek. Végét járja már a fenséges ur!

Himmel alezredes az inasnak ezen nyilatkozata iszonyuan megdöbbenett. Egészen elrémülve lépett be a betegszobába, hol csupa könyes arcokat látott. Megismerve a helyzetet, kirohant az igazgatósági épületbe és a telefonhoz ment, hol a miniszterelnököt értesítette László főherceg bekövetkező végéről. Ez értesítés után néhány perczel robogott a kórház elé egy fiakker, mely Perczel Dezső belügyminisztert hozta.

A belügyminiszter a betegszobába lépett és József főherceghez néhány szót szólt. Ebben a pillanatban mondotta dr. Janny az egybegyűltekhez:

— A mi drága betegünk kiszenvedett.

Az eddig visszatartott zokogás most hangos, szenvedélyes kitörésekben nyilvánította a lesújtott szülők és testvér mély fájdalmát.

Az anya ráborult a halottra és össze-vissza csókolta a szép arcot.

— Viszontlátjuk ott fenn az égben egymást drága Laczikám! — mondotta egyre-másra.

Schäffer jezsuita vigasztalta Klotild főhercegnő asszonyt, ki azután nagy lelki-erővel férjét kezdte vigasztalni, kit a csapás iszonyuan lesújtott.

— Az én jó kis Laczim, hát elhagytad apádat! — így szólt az élettelen fiához, kit azonban a szülők nagy szeretete többé nem kellett életre.

Perczel Dezső belügyminiszter konstatálta, hogy László főherceg halála 10 óra 47 perczkor következett be és erről a szülők és orvosok jelenlétében jegyzőkönyvet vett fel, melyet magához vett. — Ezután

elbucszott a főhercegi családtól és felhajtotta a várba, a miniszterelnöki palotába, melynek ormára rögtön feltűzette a gyászlobogót. E fekete zászló adta legelőször hírül a herceg elhunytát.

Néhány perczel a halál bekövetkezése után jelent meg a hallottas szobában báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter és Gromon Dezső államtitkár, kik egy néma kézzorítással fejezték ki részvétüket József főhercegnek.

Negyed tizenkét órakor jött Császka kalocsai érsek és egy imát mondott a halott ágya mellett. Az érsek jelenléte alatt a főhercegi család jelenvolt tagjai letérdeltek és az érsekkel együtt imádkoztak.

Az elhunyt szemeit az anyja borította le, míg az állát az apa kötötte fel.

A szülők egy perczre sem távoztak a halottas ágy mellől és jelen voltak az elhunyt felöltöztetésénél is. Hadnagy egyenruhájába öltöztették az elhunyt főherceget, ki felöltöztetve úgy nézett ki, mintha valamelyik nehéz gyakorlat után fáradtan lefeküdt volna pihenni.

Az első nehéz fájdalom lecsillapulása után József főherceg egy szomszéd szobába ment és ő felségének a királynak a következő táviratot küldte:

Unser theuerer Ladislaus ist um $\frac{3}{4}$ 11 Uhr selig im Herrn entschlafen.

Josef.

Magyarul:

Drága Lászlóknak $\frac{3}{4}$ 11 órakor elszenderült az Urban.

József.

Hasonló szövegű táviratot küldött Himmel alezredes a bécsi főudvarmesteri hivatalnak, egyben kérve tőle az intézkedésekre való utasításokat.

A halálról értesítő táviratok mentek továbbá Alcsuthra, Regensburgba, Fiuméba, Pozsonyba és más helyekre.

A király rendelkezése.

Délután két óra után érkezett meg a távirat Bécsből, a melyben Liechtenstein herceg főudvarmester a király intézkedéseit közölte József főherceggel. A távirat, melyet Himmel alezredes vett át, így hangzik:

Ő felsége legkegyelmesebben megbízza ki a megrendítő csapás felett. Ő felsége legkegyelmesebben elegendeni méltóztatott továbbá, hogy az imént elhunyt fenség teme-

tésére vonatkozólag József főherceg ő fensége teljesen akarata szerint rendelkezék. Ő felsége azt hiszi, hogy az elhunyt László főherceget Budapesten a családi sírboltba fogják eltemetni. A temetéshez szükséges testőrök és udvari lakájokat (Leib-lakai) Bécsből fogják lerendelni. Löbenstein ozerimoniásmester holnap reggel Budapestre érkezik. A beszentelelnél a Zsigmondkapolnában Vécsey báró és Szapári István gróf fognak a ozerimonia rendjére felügyelni, éppen azért úgy Vécsey báró, mint Szapári István gróf értesítendők, hogy már holnap reggel Löbenstein ozerimoniamesterrel lépjenek érintkezésbe. Lichtenstein herceg, főudvarmester.

A részvét.

Röviden a halál bekövetkezése után a vörös kereszt-kórházat nagy embertömeg állta körül, mely megható módon adott fájdalomnak és részvétének kifejezést. A budai házakon egymás után megjelentek a fekete zászlók, a kórház épülete előtt pedig egymást érték a fogatok, melyek a kondoleálókat hozták. Az irodába kitétek egy ívet, melynek felirása ez:

László ő os. és kir. fensége elhalálása alkalmából kifejezték részvétüket:

Ez ivre a legelső bejegyzések a következők voltak:

Báró Fejérváry Géza, Perczel Dezső, Gromon Dezső, Dr. Kovács József, egyet. tanár. Tarnóczy Béla, os. és kir. kamarás. Dr. Timon Ákos, egyetemi tanár. Dr. Csarda János, egyet. tanár.

Egy óra után érkezett a király részvét-távirata József főherceghez. Az uralkodó felette meleg szavakban fejezi ki részvétét a kedvös rokon elhalálása felett és szíves szavakban vigasztalja a lesújtott családot.

Negyed két órakor egy négyfogatu udvari kocsit robogott a kórház elé. Ebből Mária Dorottya főhercegnő asszony és Augusta bajor hercegnő szálltak ki, kiket rögtön a hallottas szobába vezettek, hol szivetrázó jelenetek játszódtak le a halottas ágy mellett, midőn László főherceg nővére és sógornője megpillantották drága halottukat.

Kis nővéreit, Erzsike és Klotild főhercegnőket már nem láthatta viszont László. Reggel, midőn állapota már nagyon aggasztó volt, József főherceg táviratot mentesített Alcsuthra, hogy a fiatal hercegnők rögtön jöjjenek Budapestre kocsin, de akár-hogy siettek is, élve már nem láthatták László bátyjukat.

A halottas szoba.

Királyi családok történetében talán az első eset, hogy valamelyik tagja nyilvános kórházban halt meg.

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Dragicsevic Lázárné.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Irtá: Donáth Pál.

I.

Simon Lőrincz az árvaszéki igtatónak a leánya is készült a megyebálra. A jó öreg ott tipegett körülötte folytonosan és szent csodálattal bámulta a saját leányát. Néha odaszólt feleségéhez:

— Nézd, az a mi leányunk, az én Terka leányom...

Alig merte kimondani, pedig már ugyan-csak sokban volt akkor a Terka leánya. Hanem az öreg bizott a leánya nagy szépségében. A főispán fia is szeretett vele mulatni, hát még a huszár-tisztek, aztán Urbán Jenő a megyei aljegyző, a híres urbánfalvi familia sarjadéka és Dragicsevic Lázár, a rácz-nábob egyetlen fia az meg ész nélkül bomlik a leány után...

Az öreg Simon Lőrincz ennél a két név-nél kissé meghökkent. Istenem mi lesz ebből, mi lesz ebből. Halkan, szepegve kezdte mondogatni a Terkának.

— Édes gyermekem, ugy-e nem haragszol, ha azt mondom...

— Mit akar mondani, apám? Hidegen hangzott a kérdés, szinte mecszően, az öreg

kissé megrettent, mert észrevette, hogy a leány kitalálta miről akar neki szólni.

— Hát csak azt akartam mondani, hogy nem elég a familia...

— Az Urbánékat gondolja ugy-e apám?

— Azt, azt; de hát nézd az öreg Dragicsevic ráíratta épen ma a nyikosi pusztát, aztán az a fiu annyira, de annyira szerelmes beléd, a nyikori pusztát meg kerek kétezer hold prima föld...

A szép Simon leány megrezsent. Érezte, hogy az a bitvány pénz, az fogja elveszteni őt. Agyában egy pillanat alatt átozikázott mindaz, miről apja csak sejtetőleg szólt. Hogy ha lemond arról a szerelemről, mely most Urbán Jenőhöz fűzi, ugy csak egy szavába kerül, és a milliomos Dragicsevic Lázár ott görnyed egész milliójával a lába előtt.

Könyökgig hófehér keztyűbe bujtatott karját meghimbálta, aztán óvatosan megsimította homlokát.

— Jól van apám, majd meglássuk, majd meglássuk. Kérlek még a kocsit jönn, hagyjatok magamra.

Az öreg Simon Lőrincz csak suttogva merte mondani:

— Légy okos Terkám, én már soká úgy sem bírom ezt...

Aztán ott hagyták egyedül. Simon Terka csak most rettent meg valójában. Tehát szerelem, vagy a kétezer hold prima föld. Szeretett volna sirni, nevetni, de a torkán elakadt mindkettő. Világító, nagy szemű még nagyobbak

lettek, még fényesebbek, amint maga elé meredt tekintettel, gondolat nélkül belebámult a kályha lobogó lángjába. Mire azonban a kocsitompa zaja beszűrődött az összecukott redőnyökön keresztül, mégis határozott. Azt gondolta magában:

— Miért ne lehetne a milliókat megszerzni és a szerelmet el se boosájtani?...

Ezzel a szándékkal és mosolygó arccal ment a megyebálra.

II.

Dragicsevic Lázár farsang után hazavitte feleségül Simon Terkát a nyikosi tornyos kastélyba. Hogy olyan hamar történt meg, Urbán Jenő is elősegítette. Ott történt a megyebálon.

A mazur utolsó turját Urbánnal táncolta Terka. Mikor a zene elhallgatott, ők is beálltak a sétálók közé.

Alig egy pár pillanat múlva Urbán azt mondta:

— Terka, ezt a kinos állapotot nem tudom viselni tovább.

Terka vére veszett rohamban kezdett futkosni ereiben. Érezte, ez a beszélgetés fogja sorsát eldönteni.

— Azt akarom kérdezni magától, van-e ereje megvárni engem, míg egy év múlva — lehet pár hó múlva is — olyan állásba jövök, hogy feleségül vehetem. Tudom, nagy áldozatot kérek, de ezért végtelen odaadó sze-

A mikor J a n n y dr. főorvost lehitták a Kis-Jenőn megsebesült kir. hercegre, ez arra kérte meg J ó z s e f főherceget, hogy engedje a beteget valamely kórházba szállíttatni, mert csak úgy felelhet meg leikiismeretesen kötelességének, ha minél több orvos és gyógyszer van folytonosan melletté.

József főherceg eleinte vonakodott e kívánságnak eleget tenni és felszólította Janny drt, hogy kísérelje a beteget Alcsuthra, hová ő mindent, a mit Janny szükségének tart, rögtön lehozat. József főherceg különben is nagy bizalmmal viselkedik dr. S c h u r g e r, alcsuthi udvari orvos iránt, kit minden áron a beteg körül kívánt tudni. Dr. Janny azonban ismételt is elterjesztéseket tett József főhercegnek, hogy a beteg sebe olyan, mely folytonos orvosi gondozást igényel, ezt pedig csak a kórházban kaphatja. József főherceg idegekedését a kórházról végre is azzal sikerült legyőzni, hogy közölték vele, hogy a budai vörös kereszt kórházban gyógykezelték már V í l m o s hohenzollerni herceget is, aki onnan teljesen gyógyulva távozott.

Ez hatott; József főherceg megadta az engedélyt és K l o t i l d főhercegnő is hozzájárult ahhoz, hogy fiát a budai Vörös-Kereszt kórházba szállítsák, de feltétlenül kikötötte magának, hogy őt egy pillanatig sem távolítsák el a beteg fia mellől.

Janny dr. ebbe beleegyezett. Így hozták fel szerdán reggel László kir. herceget a kórházba, melynek I. tiszti pavillonjában helyezték el egy oly szobába, melyet csak előtte való nap hagyott el két beteg.

A szoba roppant egyszerűséggel van berendezve. A három ablakos szögletes szoba a kórház kertjére nyílik.

Nyári redőnyök által folytonosan hűs árnyékban van, melyek azonban némiképen sötétté tették. Ezért a redőnyöket eltávolították és a téli ablakokat tették fel. A szoba berendezése áll: két egyszerű tábori vaságyból, melyeken lőszóralj, három toll-matrac, egy vászon lepedő, egy lőszór- és két toll-vánkos látható. Az ágyak mellett két vas éjjeliszekrény áll. A főherceg ágya a szoba közepén állott, fejjel a fal mellett. Két sárgára festett szekrény, egy piros diván, hasonló színű karszék két nádszék, egy mosdószekrény, egy spanyolviasszal fedett asztal, egy fali óra és egy spanyolfal képezik az egész butorzatot.

A falon egy termométer függ és az egyik szögletben a kórház házirendje és a betegek étlapja van kifüggesztve.

Ily helyen hunyt el László főherceg. A mikor József főherceg e szobát legelőször megpillantotta, azt mondotta:

— Ismerem e szobát! Itt látogattam meg egyszer valamely kamarásomat is.

Az orvosok véleménye szerint a halált leginkább az okozta, hogy az elült fegyverben oly erős robbanó golyó volt, amilyent a genfi konvenció megállapodásai szerint még háboruban sem szabad használni. Azután ehhez járult még az, hogy László főherceg zsebében néhány piszkos,

régi töltény volt, melyeknek burkából sok szilánk behatolt a sebbe. Ezek okozták a vérmérgezését, mely óriási gyorsasággal terjedt el az egész lábon és oly korán vetett véget a fiatal herceg életének.

A teemtés előkészületei.

Az ideiglenes ravatalhoz pénteken senkit sem bocsátottak az előkelőségeken kívül. Miután a betegséggel járó erjedés igen nyagyfoku lett, J a n n y dr. egyetemi tanár intézkedéséből a koporsót leolmozták, előbb azonban S t r o b l tanár halotti mintát vett le a főherceg arcáról. Volt szó a bebalzsamozásról is, nehogy az erjedés hamar pusztítson, ezt azonban J ó z s e f főherceg határozottan kívánságára elhagyták. A szerencsétlen főherceg arcát most már csak üveglapon keresztül lehetett látni, de később a koporsót egészen elzárták s többé nem is nyitják ki.

Délután fél 4 órakor R á t h Károly főpolgármester és Gerlőczy Károly h. polgármester megjelentek a vörös-kereszt kórházban, hogy a székes főváros nevében egyelőre is legmélyebb fájdalomuknak kifejezést adjanak, másrészt hogy a temetés tekintetében a főváros részéről netán szükséges intézkedéseket megbeszéljék. A polgármesterek éppen akkor érkeztek a kórházba, mikor a főherceget koporsóba helyezték.

Végleges indékedés, vagy bármiféle rendelkezés a temetésre nézve még nem történt. A főhercegi család délután két órakor elutazott Alcsuthra, honnan csak ma vagy holnap tér vissza. Az esti vonattal megérkezett a főherceg főudvarmestere is, V é c s e y báró, L i b i t s jószágigazgatóval és H i m m e l alezreddel egyetemben egyenesen a vörös-kereszt kórházba hajtottak, de a temetésre vonatkozólag ők sem intézkedtek.

Tegnap korán reggel átvitték a holttestet a budavári szent Zsigmond-kápolnába, ahol díszes ravatalra helyezték. A temetési szertartás iránt L o e b e n s t e i n udvari tanácsos, szertartási igazgató fog intézkedni, aki ma reggel érkezik Budapestre, amikor a temetés idejére nézve is történik megállapodás. A ravatal mellett az udvari szolgálatot két titkos tanácsos: gróf S z a p á r y István és báró V é c s e y Sándor fogják teljesíteni.

Az elhunytat a budai királyi várak kápolnájának sirboltjában fogják örök nyugalomra helyezni. Itt vannak eltemetve J ó z s e f főherceg szülei is, fivére I s t v á n főherceg és egy 1866-ban tizhónapos korában elhalt leánygyermeké. Azóta a budavári várkápolnában nem volt temetés.

Idomtalan nehéz rézkoporsókban nyugszik itt a nádor-család s ilyenbe rejtik majd a László főherceg koporsóját is. E sírokat eddig is József főherceg gondozta s a koporsókat minden halottak napján virágkoszorúkkal díszítette föl.

Miből támadt a vérmérgezés?

A P. N. egyik tudósítója írja:

K i s j e n ő n, a baleset után teljes ötnegyed óráig tartott, amíg az első orvosi segítség megérkezett dr. V é k o n y járásorvos és dr. H u b a y uradalmi orvos személyében.

Ilyen módon ismerve az előzményeket, kíváncsi voltam arra a puskára és arra a szerencsétlen golyóra, amelyet már be is csomagoltak.

J ó z s e f főhercegnek is, nekem is úgy mondták meg, hogy express-golyó furódott László főherceg czombjába. F á b i á n László aradmegyei főispán, aki elismert jó vadász, legelőször jött annak a nyomára, hogy a Kirner-féle kétcsövű vadászfegyver egyik csöve ugyan söréttel, de a jobb csöve expanzív(robbanó)-golyóval volt megtöltve, vagyis olyan löszerral, amelyet a genfi konvenció értelmében még háboruban sem használhatnak a hadakozó felek, mert a háborúnak nem az a célja, hogy megölje az embereket, hanem hogy harcsképtelenné tegye őket. Ilyen expanzív golyó ment bele László főherceg czomajába.

A sok bajhoz hozzájárult még az is, hogy László főherceg im pregnált vadász ná dr á g o t viselt, még pedig nem egészen újat. Hogy mitől volt impregnálva, azt nem tudtam meg akkor.

Mindezek a körülmények megérlelték bennem azt a feltevést, hogy itt vérfertőzés igen könnyen támadhat. Ezért javasoltam én a betegnek mihamarább való elszállítását.

A gyász Kisjenőn.

Ott, ahol L á s z l ó főherceget a lővés érte, mely ifju életét kioltotta, nagy a gyász, mély a szomorúság. Mint kisjenői levelezőnk táviratozza, László főherceg halálának híre az egész környéken óriási megdöbbenést keltett. A férfiak úgy, mint a nők, sereggestől tódulnak a kastély felé s zokogva fejezik ki a főhercegi családot ért csapás fölött való részvétüket.

A templomokra, a kastélyra és a kaszinóra felvonták a gyászlobogókat. A harangok egyre zognak, hirdetőn, hogy a környék kedves kis ura nincs többé.

Gyászol mindenki és legjobban szomorkodnak a gazdatisztek, mert József főherceg, amikor most a szerencsétlenség alkalmával lennjárt Kisjenőn, azt

relnem ígérem, s végre is a jövő az enyém, hol haladásom mi sem gátolhatja . . .

Terka a beszéd alatt lehorgasztotta fejét. Tudta ő nagyon jól, hogy mindaz, a mit neki ez a délczag ifju mond, csak álom, édes, rózsaszínű álom. Ő is megyei leány volt és tudta a megyei avanszirozás esélyét, csigalassúságát. Tudta nagyon jól, hogy Urbán Jenő még két év múlva sem lesz első aljegyző, s neki addig nem lehet várnia. Mikor Urbán bevégezte a beszédét és kérdőleg emelte szemét a leányra, szelíden válaszolt:

— Minek kizozzuk magunkat, Jenő, ezzel a délibábos világgal. Minek hitesszük egymást. A maga híres familiája ugyanis rossz szemmel nézi, hogy nekem, a megyei igtató leányának udvarol, s protekciós kezét addig nem is nyújtja maga felé. Én meg — hát édes istenem — én meg már belefáradtam ebbe a küzdelmes életbe, otthon folyton azokat a vádoló arczokat nézni. — Ej, nem jól van ez így.

Urbán Jenő komolyan kérdezte:

— Hát mit akar tenni?

— A z t akarom megértetni magával, hogy a szerelem nem elég nekem. — Valami fényesebb jólét is kell nekem, erről is álmodtam én, Es most kínálkozik mind a kettő. A szerelem magánál, a fény egy másiknál.

Az egyenes lelkű Urbán Jenő azt felelte erre: — A szerep nem tetszik nekem, kisaszony. Kérem ossza ki ezt másra.

Azután helyre vezette Simon Terkát és hazament a bálból . . .

Dragiosevics Lázár pedig farsang után hazavitte feleségül Simon Terkát a nyikos tornyos kastélyba.

III.

Az Urbán-familia boldogan lélekezett fel a Simon Terka lakadalmá után és szívesen adott fürdőre való költséget Jenőnek. Azt mondta az öreg nagyságos asszony:

— Menjen a fiu feledni.

Urbán Jenő tárczájába súlyasztotta az öt darab karcu száz forintost és elment Balaton-Füredre — mint mondták — feledni. Nehéz mesterség a szerelmes embernek a feledés és Urbán Jenőnek még nehezebben ment, mert ideális érzésű lelkét előbb át kellett szűrni a modern, romlott erkölcsű világ, nagy, materiális destillátorán.

Lassan-lassan törte hozzá magát. Előbb kezdett mulatni. Egy álló hétig muzsikáltatta magát, akkor megcsömörített a zenétől, megéledett a bortól és mást kezdett.

Naphosszat kint kalandozott a Balaton szabad tükre. Nézte a tánczó hullámokat, a zöld vizen a fehér, ide-oda szökkenő tajtékat. Mikor aztán ráborult a csillagokkal áttört feketeség a zugó Balatonra, hanyat feküdt a rengő csónakban, s úgy bámulta a nagy mindenséget.

Ezt sem birta tovább egy hétnél. Irtóztott már a csapkodó hullámoktól, s csillagos

éjszakától s ekkor az asszonyokat kezdte keresni.

Nem is kellett sokáig keresnie, hiszen a fürdői asszonyok oly szívesen futnak a kereső karjai közé.

Ekkor megdöbönt. A második asszonyt, mikor végig csókolta, azt gondolta magában: hátha a Terka asszonyt is ölhetném így, csokolhatnám így.

Harmadnap már otthon volt és kereste Dragiosevicsot. Ott találta a kaszinóban. A gyáva lelkű Dragiosevics Lázár örömmel kapott Urbán Jenő odanyújtott keze után. Aztán egy fülkébe huzta és beszélni kezdett:

— Nézd Jenő, tehetnél egy szíveséget nekem. Sokan azt beszélnek, hogy a feleségem szeret téged, ebből aztán sok rossz viczozet kell halgatnom. En tudom legjobban, hogy a feleségem engem szeret. A szíveség az volna, ha eljárogatnál hozzánk és megmutatnád, megmutatnánk azoknak az uraknak, hogy a feleségem engem szeret és én nem féltsem téled. No meg hogy te becsületes férfi vagy . . .

A naiv szívű és tulszerelmes Drágiosevics Lázár kissé halkítva mondta az utolsó szavakat. Félt az erős, délczag Urbán Jenőtől, nehogy úgy tűnjék fel, mintha azzal az utolsó kifejezéssel talán sanszirozni akarná magát a zsentleménnel szemben azon esetre, ha a men-de-monda mégis igaz volna.

Urbán Jenő azt válaszolta.

— Jó van Lázár, majd eljárogatok hozzátok.

mondta környezetének, hogy ha fia meghal, többé nem jön Kisjénőre.

Az elhunyt főherceg jéletéből.

László főherceg tősgyökeres magyar fiú volt. Felette szeretetreméltó, okos jószívú gyermek volt, ki rajongással csüngött szülein és testvéreinek.

Végtelentül szerette az erdőt, a mezőt és ennek bájjai lekötötték minden figyelmét. József főherceg hamar felismerte László fiában a természet iránt való vonzódását és ezért gyakran mondta:

— Ebben a fiuban tükröződik vissza az én egyéniségem.

A fiút a katonai pályára szánta és ezért felsőbb oktatásban nem részesítette. Tanulmányai a közép iskola VI. osztályának felelnek meg, míg József Ágost főherceg jogi műveltséggel bír.

Az elhunyt főherceg tanárai voltak: Holdházi apát, Köppel Károly nyelvmester, Malatin Jusztin benedekrendi barát, ki a reális tantárgyakban oktatta. A katonai kiképezést Himmel alezredes vezette.

A főherceg a Ludovika-akadémiai növendék volt és egészen abban a bánásmódban részesült, mint az akadémia többi tanítványai.

Mikor a király tavaly kinevezte hadnagynak, roppant megörült a kinttétésnek és mikor a hadnagy-egyenruhát először felvette, csak úgy dagadt a kebele a büszkeségtől.

Dacára annak, hogy a tanárai nagy gondot fordítottak arra, hogy László főherceg több nyelvet sajátítson el, ő csak amagyar nyelvet beszélt a tökéletesen.

Anyja gyakran tett neki e miatt szemrehányásokat és figyelmeztette arra, hogy neki oly körben is kell mosognia, hol a magyar nyelv nem elegendő. Ily alkalommal a herceg mindig azt mondta:

— De édes anyám, mikor én csakis magyar akarok lenni, nem kell nekem más nyelv!

A németet nehezen törte és Himmel alezreddel sokat polemizált a német nyelv miatt. Egy ízben jelen volt egy órán, melyet Csarda tanár adott József Ágost főhercegnek. A tudós tanár megmagyarázta Magyarország viszonyát Ausztriához, amikor László főherceg közbeszólt:

— De ugy-e tanár ur, Magyarország egészen önálló állam?

— Persze hogy az — hangzott a válasz.

Ennek a válasznak a fiatal főherceg úgy megörült, hogy lesietett a kerbe és egy gyönyörű csokorral tért vissza, melyet átnyújtott a tanárnak.

Arad részvéte.

Az oly ifjan és tragikusan elhunyt László főherceg esete Aradon és a megyében általános részvétellel találkozik.

Tegnap megszorodtak a gyászlobogók. Az Andrásy-úton egész végig, csaknem minden házon szomorú fekete zászlót lengetett a szél, nemcsak a középületeken, hanem igen

sok magánházon is. Hasonlóképen gyászlobogók vannak a József főherceg uton, Atzél Péter-utczában, Szabadságtéren, Szóchenyi, Wesselényi, templom-utczákban stb.

Aradmegye köztörvényhatósági bizottsága holnap, hétfőn délelőtt 10 órakor Fábrián László főispán elnöklété alatt rendkívüli közgyűlést tart, melyben megbeszélük, hogy a vármegye közönsége miként fejezze ki részvétét a gyászszal szemben.

Mint értesülünk, a megye küldöttséget meneszt a temetésre, ugyszintén József főherceg kisjénői uradalmának tisztikara. Ugy a megye, mint az uradalom remek koszorút fog letenni az ifju főherceg ravatalára. Ezenkívül a megye jegyzőkönyvileg is kifejezi részvétét a mélyen sujtott apa, József főherceg, ugyis, mint aradmegyei nagybirtokos előtt.

Az aradi „Kölcsöyegyesület“ pénteken este tartott választmányi ülésén Boros Vida indítványára, s meleg hangú beszédére elhatározta, hogy a László főherceg elhunyt felett mélyen érzett részvétének jegyzőkönyvileg kifejezését ad, s arról a fenséges családot táviratban értesíti.

Altalában az ifju főherceg halálát mindenféle a legnagyobb megdöbbenéssel, s legigazabb részvétellel fogadták.

A temetés előtt.

— Saját tudósítónk express-levelé. —

Budapest, szeptember 6.

A fővárosban László főherceg iránti gyász külsőleg is impozáns módon nyilvánul. Majdnem minden házon fekete zászlót lenget a szél, az üzletek kirakatai szintén feketével vannak bevonva s általában az egész gyász azokra a nehéz napokra emlékeztet, mikor Rudolf trónörökösét és Kossuth Lajost gyászolta az ország.

László főherceg koporsóját tegnap este leolmozták, s azóta a ravatalhoz senkit nem bocsátottak. A halottnál felváltva mindig egy-egy apácza imádkozott. Ma reggel korán megjelent a ravatalnál Hummel főhadnagy, s egész délelőtt ott is maradt. Reggel 6 óra óta a pavillon kapuja előtt két honvéd áll disz-örséget mindaddig, míg a halottnak el nem szállítják. Ugy volt, hogy a koporsót ma reggel felszállítják a Szent-Zsigmond kápolnába s ez az oka, hogy a kórház előtt a reggeli órákban oly nagy közönség verődött össze, hogy a diszruhás lovas rendőrök alig tudták szétszlatni.

A kórházban várták egész délelőtt az intézkedéseket és Vécsey báró főudvarmestert, a ki 10 óra tájban Himmel alezredes kíséretében meg is jelent. Első sorban megtekintette a ravatalt, a hol hosszabb időt töltött, majd pedig tudatta e temetésre vonatkozó utasításokat, a melyeket Loebenstein lovag kir. udvari szertartásmesterrel állapított meg, a ki e végett jött ma reggel Bécsből Budapestre. A szertartásmesterhez rendelt udvari testőrök, kik a temetésen segédkezni fognak, csak ma délben érkeztek a fővárosba.

A megállapodások szerint a halott pedig marad a vörös-kereszt kórházban, a mikor délután egy majorens főherceget megillető szertartással beszentelik, s az Entreprise des pompes des funebres hatfogatu kocsiján még aznap éjjel felszállítjuk a szent Zsigmond Kápolnába, hol azonnal ravatalra teszik. E ravatalhoz szükséges kelekeket, diszítéseket és czimereket Bécsből fogják ideszállítani. Szerdán délelőtt a nagyközönség megtekintheti a ravatalt, de déltől kezdve a kápolnába senkit sem eresztenek. A koporsót szerdán délután helyezik el a kápolna kriptájába ismételt beszentelés után.

A főudvarmesteri hivatal ma megrendelte azt a nagy vert rézkoporsót, a melyben László főherceg tetemét magában rejtő alpakka koporsó jön. A rézkoporsó méreteit ma délben vették föl s az ugyan olyan nagy lesz, mint József és István nádorok koporsói. A nádor család tagjainak koporsójánál mindenütt van egy ezüst urna, a melyben az ott pihenőknek a szivét őrzik. Ez az urna László főhercegnél hiányozni fog, mivel a főherceget tudvalevőleg nem bonczolták föl.

A szerdai temetés a lehető legegyszerűbb lesz, s a beszentelésnél csupán az udvari polgári és katonai méltóságok lesznek jelen, mivel a Szent Zsigmond kápolna oly szűk, hogy kétszáz embernél többet magába nem foglalhat. A beszentelés iránt ezután fog intézkedni a főudvarmesteri hivatal, de valószínű, hogy a gyászszertartást Vaszary Kolos biboros herceg-primás vagy Császka György kalocsai érsek végzi, a kinek Steiner és Holdházy püspökök fognak segédkezni. A beszentelés után királyi testőrök viszik le a koporsót a sirboltba, a hol már kijelölték, hol fogja örök álmát aludni az oly szerencsétlen véget ért ifju főherceg.

A vörös-kereszt egyesület kórháza előtt diszruhás lovasrendőrök állanak, a kiknek van is dolguk, mert a kórház előtt folyton nagy a csoportosulás.

IV.

Az első vizit kissé feszes volt, hanem mikor már egyedül is maradhattak és kölönösen elmondták egymásnak szenvedéseiket, újra a régiék lettek.

A visszatérő szerelem erősebb, veszedelmesebb; különösen ha az asszonyban a már elveszettnek hitt első leány-szerelem ébred újra fel.

A szép Dragiceviczné most már nem folytatta vissza a szenvedélyét, de hatalmas erejével magával sodorta Urbánt is, ki a balatoni asszony-kalandok óta nem törődött másval, mint egyedül az elveszett és ismét megtalált szerelmet élvezni minden mámorával, bűnével.

A jó Dragicevic né pedig boldog volt, hogy betömhette a mende-mondák száját. Mert most már nem beszéltek a feleségéről. Végre is az nem gavalléria a feleség viszonyát firtatni a férj előtt.

Egyszer ő maga kezdte el a róla való beszédet.

— Na lássátok, hogy csak pletyka volt az egész, az én asszonyommal. Mégis lelketlenek vagytok ti, hogy nem állotok egy tisztességes asszonyt úgy befeketíteni.

Egy Urbán is volt akkor ott a társaságban, mikor Dragicevic ezeket mondta, az nem tudta már elhallgatni. Csakugy fényen vágta oda:

— Ugyan kérlek ne fecsegy olyan naiv dolgokat. Hiszen mikor azokat kezdték beszélni

tényleg még nem volt semmi, de most már tudja mindenki, hogy Jenő szeretője a feleségednek...

Dragicevic falféher lett, s csak annyit mondott vissza:

— Ezért felelni fogsz.

— Mindenkor, ha nem igaz.

A társaság fanyar kedvvel oszlott szét, általában sajnálták a szegény Lázárt, de hát előbb-utóbb ugyis megkellett tudnia.

V.

Mikor Dragicevic a kaszinóból hazament, egyenesen a felesége szobájába lépett. Sárga színű pongyola volt rajta, kényelmesen heverészett a diványon. Apró lábai ingerlően kandikáltak ki a fodrok alól.

Leült melléje, megfogta a kezét s csendesen kezdett beszélni.

— Terka, ma nagyon megbántották az én becsületem.

Egyedül te tudod megmenteni azt, úgy vigyáz. Azt mondták, hogy Urbán Jenő a szeretőd...

Terka asszony ijedt arczczal ugrott fel s akaratlanul siklott ki száján:

— Hát tudják...

Csak ekkor rettent meg, hogy mit is mondott. Dragicevic Lázár meg úgy össeroskadt, mintha ő volna a bűnös, s nem az asszony. Két kezébe fogta lángoló fejét, gondolkodni is alig tudott. De azt az egyet tisztán látta, hogy ő számodásra hívta fel azt az em-

bert, ki neki mindezt a szemébe merte mondani és ő nem tudja megczáfolni, nem tudja számodásra vonni azokért, mert igaz, mert minden rettenetes... igaz...

Könyörgő hangon kérte az asszonyt:

— De hát egy szavad sincs a mivel mentened magad. Mondd, hogy vétkeztél s megbánod s én lelkem igaz örömevel bocsátok meg. Elviszlek innét, elviszlek ezer mérföldnyire ettől az átkos helytől. Ujra elkezdjük az életet és én sose fogom emliteni egyetlen szóval sem a multat...

Terka asszony nem tudott szólani egyetlen hangot is. Csak mereven bámult maga elé, míg az egész testében összetört Dragicevic újra visszaesett szótlanúságába.

Vagy félóráig ült mozdulatlanul, akkor felállt és szónéklül otthagya a remegő asszonyt. Merev léptekkel ment dolgozó szobájába. Egy párszor végig járta hosszában a puha, neszfogó szőnyeggel borított parkétát, aztán oda lépett a fegyvertartóhoz. Leakasztott egy fényes csövű, masszív revolvert, s miután a golyókat ujjakkal cserélte ki, letette íróasztalára.

Aroza sápadt volt, mikor a levelezésbe kezdett.

Terka asszonyhoz írt, ki ezalatt remegő félelemmel várta a történeteket. Az inas rég felnyújtotta a terem függő-lámpáját és még sem történt semmi. Csak legalább történe valami, mert az a rettenetes bizonytalanság ördítő.

Egy eszmétől indítatva, megindult a férje

László főherceg halála miatt a Martonvásáron holnapra tervezett katonai löversenyt nem tartják meg.

A főhercegi család az eddigi megállapodások szerint hétfőn reggel érkezik meg a fővárosba. Ekkora várják az uralkodóház többi tagjait is.

László főherceg halála következtében a gödöllői udvari vadászatok, melyek holnap kezdődtek volna, bizonytalan időre elmaradtak.

A budapesti önkéntes mentőegyesület szintén osztozik fővédnöke József főherceg gyászában s a mentők a temetésre testületileg jelvényekkel kivonulnak.

Táviratok.

Budapest, szept. 7. (Saj. tud. táv.)
A király sürgönyére azt válaszolta József főherceg: „Fogadja hálás köszönetemet atyai szívemnek olyjól eső részvét-nyilatkozatáért.”

Budapest, szept. 7. (Saj. tud. táv.)
A temetés szerdán nagy pompával fog végbemenni. A halottat a hercegprimás fogja beszentelni.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1895. évi szeptember hó 11-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaboknak:

12. A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak intézvénye a csatornázási és vízvezetési berendezésekre az egyes háztulajdonosok által igénybe vehető városi köleszőnők módozatai tárgyában alkotott szabályrendelet módosítása iránt.

13. A polgármester jelentése a köztulajdon zárszámadása, s az 1895. évi előirányzat közötti különbözet tárgyában.

14. A nagym. m. kir. belügyminiszterium rendelete Aradváros I. és II-ik anyakönyvi kerületébe kinevezett anyakönyvvezetőkéről azok helyetteseiről, s az anyakönyvvezetők és helyettesei tisztelet díjának megállapításáról.

15. A nyugdíj-bizottság jelentése Bursch Bálint városi tűzoltó, Lőrinczy Farkas I. oszt. rendőr, Bozsidi Sándor I. oszt. rendőr végkielégítése és Neczai Péter hivatalos nyugalombiztosítása tárgyában.

16. u. a. javaslata a nyugdíjszabályrendelet 22 §-ának módosítása tárgyában.

17. A tanács jelentése az aradi pénzügyigazgatóság által f. é. július hóban elő és le-

szobája felé. Az ajtó függönyét halkán vonta szét. Dragiosevics Lázár háttal ült az ajtónak és önmagával elfoglalva nem vette észre, hogy valaki bejött.

Terka asszony lábhegyre állva, lélekzetét is visszatartva figyelte, mit csinál az ura.

Az pedig furcsa dolgokat csinált. A levelet mikor befejezte, a borítékra nagy betűkkel írta rá: Feleségemnek. Terka asszony az ajtóból is el tudta olvasni. Azután a revolver után nyult.

Az asszony erre a mozdulatra egy pillanatra szinte elvesztette az eszméjét. A másik pillanatban már tisztán átértett mindent. Ha ő most odamegy és azt mondja;

— Lázár, menjünk innen el ezermérföldre és kezdjünk új életet . . .

Akkor az a férfi elfogja dobní messze a síma gyilkos jószágot és őt bünyösen is magához öleli, de ha kimegy, akkor . . .

A bünyös szerelem mag val ragadta az asszonyt. Birkózott vele, küzködött és ez a szenvedély hatalmas ellenfél.

VI.

Az az Urbán, a ki előtte való este szemébe mondta Dragiosevics Lázárnak a felesége dolgait, egész délelőtt otthon várta a segédeit. Azok ugyan nem jöttek, de délelőtt hírt hozták, hogy Dragiosevics agyonlőtte magát.

Az asszonynak nagyobb volt a bünyös szerelem, mint a jobb érzése. Nem tudta megtenni az utat az ajtótól az asztalig,

irt állami adók után községi adóban 55 frt 75 krnak előírása és 399 frt 50 krnak leírása iránt.

18. u. a. jelentése Fischer Mór, Podlup Jánosné, Dreicin Mihály, Máté János, Tóth Pál, Papp Anna, Szász György, Fischer Lipót, Molnár Albert, özv. Blaskovits Jánosné, Mihalek Péter, Komócsy Gubik Karolin, Polasek Pál, Illmann Laura, András György által emelt új épület községi adómentessége tárgyában.

19. Az ezredéves történeti felvonulást végrehajtó bizottságának felhívása a történeti felvonulást képező díszmenet terve kivitelére az anyagi és erkölcsi támogatás megajánlása iránt.

20. A tanács jelentése az árvaház telkének feltöltése tárgyában.

21. Lőrincz András kérvénye a várostól megvett kis közúti telken építendő ház határ-idejének meghosszabbítása iránt.

22. A tanács jelentése városi földek bérbeadása iránt tartott árverések eredményéről.

23. A tanács jelentése Kohn Jakab által bérelt falerakó helyek bérlete iránt tartott árverések eredményéről.

24. u. a. Probst Mihályval az iratosi uton emelendő vámház felépítésével kapcsolatos murkákra nézve kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.

25. u. a. Diamant Miksával a vásártéri honvéd laktanya épületeinek egy a tőlteni raktárnak fedéscsatornával való ellátásai iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.

26. u. a. Kohn Józseffel a városi bérház épület vízlevezető csatornának átalakítása és a vasplénetű részeknek javítása végett kötött szerződés jóváhagyása iránt.

27. u. a. az élővíz csatornán a kiserdőnél építendő vashid hidfő munkáinál felmerülő több kiadás jóváhagyása tárgyában.

28. A tanács jelentése Mairovitz Mórral a város részére 1895/96. évi telén át szerződéses tűzifa szállítása iránt kötött szerződés jóváhagyása iránt.

29. U. a. Pellegrini Dáviddal a városligetből a gróf Leiningen utozába az élővízcsatornán keresztül építendő vashid alpmunkáinak elvállalása iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.

30. u. a. Weisz Dáviddal 1607 négyszögöl versenytéri terület bérlete és Nyicza Istvánnal a közlegelőbeli 58 számú 5 hold föld bérlete iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.

31. u. a. Barcza Abel és Pellegrini Dáviddal a vásártéri honvéd laktanya udvarának szabályozásával kapcsolatos munkák elvállalása iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.

Arad, 1895. évi szeptember hó 7-én.

Kiadta:

INSTITÓRIS KÁLMÁN,
főjegyző.

IDŐJÁRAS.

Légyvihar: reggel 7 órakor 766.7 milliméter, délután 2 órakor 765.0 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 19.5, délután 2 órakor C° + 29.0. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 2. délután 2 órakor EN. 3. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Közigazgatási bizottsági ülések.

— Saját tudósítónktól —

Aradvármegye és Aradváros közigazgatási bizottsága a tegnapi nap folyamán tartotta rendes havi ülését.

Az ülésekről a következőleg referálunk;

I

— A megyénél. —

Aradvármegye közigazgatási bizottsága délelőtt 9 órakor tartotta ülését Fábrián László főispán elnöklété mellett.

Jelen voltak: Szathmáry Gyula kir. tanácsos, alispán. Ormos Péter, Bohus István br., Bohus Zsigmond br., Boros Beni, Vászárhelyi Béla, Dániel Gergely, Takácsy Sándor, Varjassy Árpád, Issekutz Károly, dr, Parecz György, Vörös Vidor, Krausz József, Pálffy József, Dálnoki Nagy Lajos, Baross Ferencz dr., Lengyel Sándor dr.

Fábrián László főispán az ülést megnyitja, és felkéri alispánt havi jelentésének felolvasására.

Az alispáni jelentés tudomásul szolgált.

Krausz József kir. pénzügyigazgató jelentése szerint befolyt a múlt hóban egyenes adóból 214321 frt 3 kr, hadmentességi díjakból pedig 2368 frt 8 kr. A kivetett adók főösszege 78819 frt 47 kr. volt.

Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő jelenté, hogy az ezredéves ünnepély alkalmából a vármegye területén létesítendő 9 állami népiskola közül kettőt nevezetesen Zaránd községben Nikitscher József okleveles tanár, Radna községben pedig Sziklai Tivadar okl. tanító vezetése mellett f. hó elején tényleg megnyit.

A Magyarád községben szervezett magyar népiskola Kovács Béla, míg Hódos községben szervezett községi magyar népiskola Kollmann Vilmos okl. tanítók vezetése mellett működésüket tényleg megkezdtek.

Nyugalomba vonultak a következő tanítók: Popeszkú Sándor kishalmági, Schill Fülöp ujanáti, Petranucz György szemlaci, Rakity Lyubomir ópécskai tanítók.

Issekutz Károly dr. megyei főorvos a közegészségügyi állapotokról a következőket jelenté: A közegészségügyi állapotok általában kielégítőek voltak. A betegmozgalom a nyári betegségek szaporodása folytán az előző havinál nagyobb volt és a meghaltak száma is aránylag 49-el fejebb szállott.

A hurutos, a gyomor és bélbajok napirinden voltak. Letöltyásük főleg a gyermekek-nél kevésbé volt kielégítő. A tüdőbetegségek aránylag ritkán voltak észlelhetők.

Az élelmi szerek, italok, valamint a köz-helyiségek pontosan ellenőriztetek, a több helyen elkobzott éretlen gyümölcstől eltekintve, rendellenességek elő nem fordultak.

Parecz György kir. ügyész jelenté, hogy augusztusban a megyei börtönben tartóztatva volt összesen 100 egyén, még pedig 88 férfi és 12 nő. Ezek közül jogérvényesen elítéltek 73 egyént, felebezés alatt áll 4, míg vizsgálati fogságban 21 egyén maradt.

Vörös Vidor tiszti főügyész és Schwób Aurél árvaszéki elnök jelentéseit tudomásul vették.

Pálffy József kir. főmérnök jelentése szerint az állami közutakon a kavics szállítását befejezték. A debreczen-féhertemplomi uton levő kisjenői körös-hidat helyreállították.

A törvényhatósági közutakon a fedő anyag és műtárgyak szállítása és helyreállítása részben befejeztetett, részben folyamatban van.

II.

A városnál.

Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap délután Fábrián László főispán elnöklété alatt ülést tartott, amelyen jelen voltak:

Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester, Institóris Kálmán főjegyző, Sarlot Domokos főkapitány, Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő, Pálffy József kir. főmérnök, Posgay Lajos dr. főorvos, Urbányi Béla, Krausz József pénzügyigazgató, Varjassy Lajos tanácsos, Vizer Péter, Schusztér Illés dr., Kádás Kálmán, Perger János dr. főügyész, Szilágyi Ede dr., Müller Károly, Tárjányi Vilmos, Varjassy József, Múlek Lajos dr.

A polgármester múlt hóról szóló jelentése, melyet lapunk egész terjedelmében közöl, tudomásul szolgált.

Krausz József pénzügyigazgató jelenté, hogy befolyt a múlt hó folyamán Arad város területén egyenes adóban 87187 frt 15 kr; hadmentességi díjban 238 frt 10 kr.

Posgay Lajos dr. főorvos a közegészségügyre vonatkozólag tett részletes előterjesztést, mely szerint a megbetegedések, s a halálozások a múlt hó folyamán csökkentek, s a járványok is alábbhagytak. A jelentést különben lapunk egész terjedelmében közölni fogja.

Parecz György kir. főügyész ugyanazon jelentését olvasta fel, melyet a megyei közigazgatási bizottság üléséről hozott referátumban közlünk.

Pálffy József kir. főmérnök jelenté, hogy az állami utakon a kavicsszállítás befe-

jezést nyert. Ugy az állami, mint a közigazgatási utak állapota kielégítő.

Urbányi Béla árvaszéki elnök jelenti, hogy az aradvárosi árvaszékek a múlt hóban a hátralékos tígydarabokkal együtt befolyt 827 tígydarab, melyből elintéztetett 295. Az árpenztár jelenlegi álladéka 304508 frt 96 kr.

Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő jelenti, hogy az aradi izraelita hitközségi iskolák restaurálását célzó átiratra az előjáróság elhatározta, mikép a leányiskolában a jövő évre három új tantermet létesít, a fiúiskolát pedig a vízvezeték létesítése, s új butorok beszerzésével teszi alkalmasabbá. A jelentések tudomásul szolgáltak.

A közigazgatási bizottsági ülés többi tárgyairól lapunk hírvonatában referálunk.

IDÓJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 8. —

Derült. — Száraz. — Meleg. — Később borulás.

HIREK.

Szeptember 8. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Kisasszonynapja. — Protestáns naptár: Kisasszonynapja. — Görög-keleti naptár (augusztus 27.): Poem. — A nap két 5 óra 29 perczkor, nyugszik 6 óra 28 perczkor.

Szeptember 9. Hétfő. Róm. kath. naptár: Gorgon. — Protestáns naptár: Gorgon. — Görög-keleti naptár (aug. 28.): Mózes remete. — A nap két 5 óra 31 perczkor, — nyugszik 6 óra 24 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva minden nap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemutató díjtalan.

Kölessy-könyvtár nyitva vasárnap és szombat 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgáriskola, földszint.

— Kisasszony napja. Ünnepe van ma a katolikus világnak: Kisasszony napja, melyen Mária születésnapját ünneplik. Ma délelőtt 10 órakor a minoriták aradi templomában zenés ünnepi istentisztelet lesz, amelyen Csák Csirjék rendfőnök fog fényes segédlettel ozelebrálni. A m-r a d n a i buosu főnapja is ma van. Az arad-csanádi vasutak külön vonattal szállítják Szegedtől a zarándokokat. M.-Radnán ma, mint a híres bucsujáró hely 200 éves ünnepén, Dessewffy Sándor csanádi megyés püspök fog a délelőtti nagymisén pontifikálni s ezen alkalommal egy új oitárt szentel fel.

— Az adózók névjegyzéke. Az adóügyi osztály tegnap jegyezte be Aradváros tanácsának az adózók névjegyzékét. A tanács ezt annak adta ki a felelősségnek, hogy mindazokat, akiknek letelepedése ellen kifogást emel, vagy ellenzi — a tanácsnak jelentse be. A felelős már a hét folyamán hozzákezd a revízióhoz.

— Halasztás a villamos-gyárnak. Arad város tanácsa annak idejében bekérte Gantz J. és társa, budapesti villamosgyártól az aradi villamvilágításra vonatkozó ama terveket, amelyek a központi telepet és az első világítási hálózat kiterjedését teszik szemléltetővé. A gyár e tervek benyújtására halasztást kért, amit a tanács tegnapi ülésén méltányossági szempontból meg is adott neki.

— Az új róm. kath. templom. Az Aradon tervezett új róm. kath. templom építése ügyében a polgárság ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a városházán értekezletre jön össze, melyen az építkezés megindítása iránti mozgalmat akarják megszélesíteni.

— Rendelet a kolera ellen. A kolera ugyan egyelőre csak az újságírók hasábjain szerepel, a belügyminiszter mindazonáltal szükségnek látta a fenyegető koleravészszel szemben az óvintézkedések megtétele végett rendeletet adni ki. E rendelet tegnap érkezett meg Arad városához.

— Vasárnapi polgári házasságok. A belügyminiszter elrendelte, hogy az anyakönyvvezetők ne csupán hétköznapon, hanem vasár- és ünnepnapon is tartsa-

nak hivatalos órákat. Felhívja egyúttal a közigazgatási bizottságot, hogy a hivatalos órákra vonatkozólag tegyen előterjesztést. Aradváros közigazgatási bizottsága a hivatalos órákat hétköznap délelőtt 9—12 óráig, délután 3—5-ig állapította meg. Vasár és ünnepnapokon azonban csupán délelőtre tűzött ki hivatalos órákat.

— A felemelt vámdíjtételek. A kereskedelemügyi miniszter leirt Aradváros közigazgatási bizottságához, s kijelenti, hogy az aradi kincstári hid díjtételeinek felemelését nem kifogásolja, mivel azomban az előző évek bevételi adatai hozzá bemutatva nem lettek, felhívja a bizottságot, hogy az utolsó három év forgalmi adatai alapján állapítsa meg ama közeparányt, mely szerint az új vámdíjtételek megállapíthatók volnának, mely a kiadásokat fedezze. Szerinte a kocsiárnál leghelyesebb volna alapdíjat venni fel, melyre az igavonó állatok aránya szerint fizetne rá a fuvarozó. A közigazgatási bizottság a leiratot a jószágigazgatósághoz, s a tanácshoz is átteszi, hogy tegyék meg azok is észrevételeiket.

— A polgári takarékpénztár palotájánál tegnap délután fél hat óra után bokréta-ünnepet rendeztek az összes munkások. Már a kora délutáni órákban kezdtek az egész épületet zöld galyakkal, nemzeti színű zászlókkal, országosizmerekkel és százszínű kendőkkel, valamint virággirlandokkal díszíteni. Az Andrássy-térre néző saroknál zöld galyakkal körülfont fehér tábla állott, melyen vörös betűkkel egyenként ki voltak írva a palota eszméjének megteremtői, ugyszintén az eszme tényleges kivívói. Az ünnepély az épület csúcsán kezdődött, hol Múlek Lajos dr. orsz. képviselő, a takarékpénztár elnöke, pár meleg szó kíséretében az épületben elhelyezett téglára megtette a bafejező kalapácsütéseket, valamint a többi igazgatók is. Az egybegyűltek ezután az épület előtt lenn az Andrássy-téren foglaltak állást, mikor az ünnepély második része játszódott le, melyet a munkások rendeztek. A munkások főpallérja: Lánczki Gergely, az épület ormán emelt helyről a következőkre mondott életető szavakat: Múlek Lajos dr., Vizer Péterre, mint a takarékpénztár alelnöke, Pless Mór vezérigazgatóra, az aradi polgárságra, kinek a filléreiből emelik a palotát, Vertán Adorjánra, a tervezőre, s végül az összes munkásokra. Minden rövidtől után teli pohár bort ivott a felköszöntött egészségére, melyet ezután megszede dobott a köveztetre. Az ünnepélyhez cigány is akadt, mely az intervallumokat a Rákóczy-induló lelkes hangjaival töltötte ki. — Este a ház csúcsán fényes transparent gyűlt ki, mely a késő éjjeli órákig égett. Utána kedélyes lakomára gyűlt egybe a részvényesek s meghívottak sokasága. Vacsora alatt Múlek Lajos dr., Pless Mór, Kiss Ferencz és számosan mondtak lelkes hangú felköszöntőket. Ünnepély végén a nép tánczra perdült, a jelen voltak pedig a legnagyobb meglepéssel távoztak a színhelyről.

— Kabdebó Kálmán újra főszolgabíró. A pár hét előtt hirtelen lemondott Kabdebó Kálmán világi volt főszolgabíró — mint értesülünk — jelenleg Nyitrán tartózkodik. A napokban legalább Nyitráról keltezett ajánlott levél érkezett tőle Aradra. A legközelebbi megyei tisztújítások alkalmával Kabdebó Kálmán újlag főszolgabírói állást fog kapni. Vannak ugyanis a szomszédos megyékben ugynevezett házközösségi szolgabíroságok; mint halljuk, egy ilyen szolgabíroság vezetésével fogják Kabdebó Kálmánt megbízni.

— Lőrincz-napi díjlövészet. Az aradi polgári lövészeget tegnap kezdette meg idei

Lőrincz-napi nagy díjlövészetét. A lövészet három napig tart. Ma déli fél 1 órakor a városligeti vendéglőben társas ebéd lesz, 1 frt 50 kr. részvételi díjjal.

— A siketnéma iskola öröme. Az aradvárosi községi siketnéma iskola, mint hiteles forrásból értesülünk, az idei 18 jótékonyezelű államsorsjáték tiszta jövedelméből mintegy 13,500 frtot fog kapni. Ő Felsőége legmagasabb elhatározása folytán jut ezen emberbaráti intézet, melynek alapja 10 évvel ezelőtt Arad város nemesen érző polgárságának filléreiből megteremtve, ezen tekintélyes összeghez. Ezentul majd évről-évre több és több ilyen szerencsétlen lehet majd a nevelés és oktatás áldásaiban részesíteni, a társadalomnak visszaadni.

— A kénsvágyar vasutja. A kereskedelemügyi miniszter az Aradon létesítendő kénsvágyar részére tervezett keskenyvágányú vasutak műszaki bejárásáról szóló jegyzőkönyv ellen kifogást nem emel. A közigazgatási bizottság azt tudomásul vette.

— Varga József asztalosműhelyének rendőri és közegészségügyi szemléjét e hét derekán ejtették meg. Jelen voltak Sárkány Domokos főkapitány, Posgay Lajos főorvos, Green Nándor iparhatósági rendőrhadnagy, Virágh Lajos főmérnök, Nera Lajos a fa- és fémipari szakiskola igazgatója; ezenkívül Kristóry János, Kiss Ferencz, Edvi Illés László és több hírlapíró. A rendőri szemle abból az alkalomból történt, mert Varga József, ez a szakavatott régi aradi iparos gázmotorral rendezte be asztalos műhelyét. A gázmotor, mely magyarországi termék és a nagybecskereki első délmagyarországi gépgyárból került ki, a következő gépeket hozza működésbe: egyengető gyalutűrő géppel, körfürészt, maró gépet, szalagfűrész és az ugynevezett bokfraisert. A bizottság a legnagyobb rendben találta mindent s lelelkesebb elismerését fejezte ki az asztalos műhely illetékesen való gyári berendezése felett.

— Magyar népiskolák Aradmegyében. A mikalakai magyar tannyelvű államilag segélyezett községi népiskolában, hétfőn voltak a beiratkozások, jóllehet a pópák mindent elkövettek, hogy az oláhok közül senki se irassa be gyermekét, mégis igen sok román tanulója lesz a magyar nemzeti eszmét terjesztő iskolának. Zaránd közességben báró Edleheim Gyula Lipót hazafias jótékonyasága tette lehetővé a magyar tannyelvű népiskola megalapítását. A nemes báró ugyanis erre a célra ingyen felajánlott a kormánynak egy alkalmas telket és házat, mely neki eddig mintegy 300 forint évi hasznót hajtott, sőt amikor tudomására jutott, hogy a felajánlott helyiség iskolai és óvodai célokra, valamint tanítói és óvónői lakásnak jelenlegi állapotában nem használható, azt mintegy ötezer forint költséggel díszesen és célszerűen átalakította és úgy adta át a kormányoknak néhány forintnyi elismerési hasznóbér mellett.

— Az utrendőri törvények büntető határozmányainak kiegészítése, módosítása, illetve elhagyása tárgyában alkotandó szabályrendeletre vonatkozólag a kereskedelemügyi miniszter Aradvárosához is leirt, s elrendelte, hogy a törvényhatóság minden egyes határozatra nézve külön nyilatkozzék, illetve arról szabályrendeletet alkosson. Ugyanezen ügyben Arad város törvényhatósága már a folyó év júniusi közgyűlésén szabályrendeletet alkotott, mindazáltal a tanács a netalán még szükséges pótlások megtételére a főjegyzőt és főkapitányt küldötte ki.

— Figyelmeztetés az iparosokhoz. Az ipartörvény értelmében minden iparos köteles arról gondoskodni, hogy tanoncza az iparisko-

lába beirassék és az oktatási órákat pontosan látogassa. Azon mester, ki e részbeni kötelességeit elmulasztja, 20 frtig terjedő bírsággal büntetendő. Miután eddigelé a tanoncoknak csak egy kis része iratkozott be az iskolába, újlag figyelmeztetnek a tanonczartó mestereket, hogy ma és a hét következő napjain annál is inkább gondoskodjanak tanonczáiknak az iskolába való beiratásáról, mert az oktatás szeptember hó 15-ikén kezdetét veszi és az addig be nem irt tanonczok mesterei ellen a törvény szerinti eljárás lesz alkalmazandó. Az ipariskolai bizottság.

— **A Bisztriczky-féle hagyaték ügyében** Arad város közigazgatási bizottsága megkezdte a törvényszéket, az iratok áttétele vételét. A bizottság azt a választ kapta, hogy az iratokat közelebb átteszik hozzá.

— **A zenede tandíjmentes.** Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester tegnap terjesztette be ama fiú és leánygyermek neveit, akiknek szülei a város által alapított két zenedei tandíjmentes helyen óhajtának gyermekeiket képeztetni. A körülbelül 20—25 pályázó közül Frohner Erzsikét és Vitályos Jankát választotta ki a tanács az ösztöndíjas helyekre.

— **Kerékpározók kirándulása.** Az aradi kerékpár klub ma kirándulást rendez Szépfalura. Távolság oda és vissza 36 km. Gyülekezés d. u. 2 órakor a „Baross” parknál. Tagok által bevezetett vendégek szívesen láttatnak. A menetsparancsnokság.

— **Banda Marozsi Aradon.** Nagy Lajos aradi vendéglősnek ismét sikerült nagy áldozatok árán Banda Marozsi világhírű primást megnyerni, a ki folyó hó 9-től azaz hétfőtől kezdve játszani fog Nagy Lajos díszesen berendezett kert-helyiségében hat napon át. A ki szereti a jó czigányzenét, annak melegen figyelmeibe ajánljuk ezeket a kitűnő hangversenyeket.

— **A gépezők és kazánfűtők aradi vizsgáló bizottságánál** a folyó évi szeptember havi vizsgálatok 21-én fognak megtartatni. Jelentkezni lehet 20-án déli 12 óráig az arad-megyei államépítészeti hivatalnál József főherczeg-ut 7-ik szám 1. emelet.

— **Egy gyermek vízió.** A bécsi psychiatria intézetbe tegnap egy fiatal iparos-inaat szállítottak be, a kit napok óta rettenetes víziók gyötörnek. A régebben nagyon élénk gondolkodású, intelligens fiú az utóbbi napokban folyton arról panaszkodott környezetének, hogy mindig csontvázakat lát, a melyek körben tánczolnak előtte. Remélakoknak az üldözésétől fél, a melyek az ő végromlására törnek. — Hozzá tartozóinak gyöngéd fáradozásai, amelyekkel a szegény fiú hallucinációit eltüntetni akarták, hasztalanul voltak. — Végre kénytelenek voltak a gyermeknek szüni nem akaró látományaival ellen az orvosi tudomány segítségét igénybe venni. Azt monják, hogy a baj onnan ered, hogy a fiú rövid idővel ezelőtt a kórház halottas kamrájában volt, és azóta beteg. Remélhető, hogy a szerencsétlen gyermeket rövid idő alatt sikerül rettenetes bajából kigyógyítani.

— **Orpheum a városligetben.** Az elite variéte társulat November Ferenc igazgatása alatt ma délután 5 órakor a városligeti vendéglő terrassán nagy előadást rendez, melynek műsora igen érdekesnek ígérkezik.

GYÁSZROVAT.

† Spiegel Lipótné elhunytáról vettük résztvevővel az alábbi gyászjelentést: Alulírottak úgy a maguk, mint a nagyszámu rokonok nevében mély fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a forrón szeretett hitves, sógornő, unokahug és rokon Spiegel Lipótné szül. Goldhammer Babetta urnó, 1895. évi szeptember hó 5-én éjjeli 11 órakor, családjának és jótékonyágának szentelt drága életének 52-ik és felette boldog házasságának 28 évében hosszú szenvedés után jobblétre szenderült. A felejtetlen megboldogultnak földi maradványai szeptember hó 8-án d. e. 10 órakor fognak a Petőfi-utca 11. számú házból a helybeli izz. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Béke drága hamvaira! Aldás emlékére! Arad, 1895. évi szeptember hó 6-án. Spiegel Lipót férj. Pollák Vilmosné szül. Abeles Ida unokahuga, Pollák Vilmos unokahúga, Spiegel József sógór. Spiegel Ceczília sógornő.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az „Aradi Torna-Egyesület” választmány a f. hó 9-én d. u. 6 órakor a lyceumi tornacsarnokban ülést tart, melyre a választmány t. cz. tagjai ezennel meghivatnak. Több fontos tárgy lévén napi renden, a választmány t. tagjai pontos megjelenésre kéretnek. Az elnökség.

(*) Az ipartestület előjárósága f. hó 9-én d. u. 5 órakor az alábbi tárgysorozattal tartja rendes havi ülését. 4. Mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása s hitelesítése. 2. Julius és augusztus havi számadások valamint szálló forgalmi jelentések bemutatása. 3. Az I. foku iparhatóság végzésének előterjesztése az iparjog tulajdonosok közötti változásokról. Az ipariskolai bizottság jelentése a lefolyt tanévről. 5. A budapesti cipész ipartestület átirata. 6. Elnöki előterjesztés a szálló helyiségei részére fűtés és világítás átalány megszavazása tárgyában. 7. Elnöki előterjesztés a nagyteremnek táncztanításra leendő bérbeadása érdekében. 8. Indítványok. 9. Szabadítások. Nikolics Péter elnök, Kiss Ferencz titkár.

MULATSÁGOK.

(=) Műkedvelői előadás. Az aradi iparos ifjak önk. és betegsegélyző egylete szombaton f. hó 13-ikán este 8 órakor az ipartestület dísztermében tánczozal egybekötött műkedvelői előadást rendez, mely alkalommal színter kerül „A legény bolondja” énekes népszimű. Belépti-díj 60 kr.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

Aradi millenniumi naptár.

— Előfizetési felhívás —

„Aradi Millenniumi Naptár” ozim alatt november hóban szerkesztésünkben egy előkelő kiállítású 10 ives könyv fog megjelenni azzal a kettős czállal, hogy a következő 1896. esztendőre naptárukat szolgáljon és az új ezer évbe átmenő országban bemutatassa Arad és vidéke jelenét, amint a jövőt előkészíti.

Városunk és vidéke már van olyan gazdag a művelődés tényezőiben, hogy a tájékozást ezekben külön helyi érdekű naptár nyújtja. Mikor pedig a fővárosban országvilág összejáró látni multunkat és jelenünket, hogy higgyen jövőnkben, jó összefoglalni mindazt, a mivel mi is az új ezer évbe átmenünk. Azt akarjuk, hogy a könyvtén, melyet a millenniumi kiállítás sajtó osztályában ezernyi látogató fog használhatni, jellemző képekben mindazt meglegyen, a mi világot vet a földre, a hol vagyunk, a levegőre, melyben élünk, a módra, a hogy lakunk, foglalkozásaink minden ágára, társas érintkezéseinkre és állami, községi, felekezeti és társadalmi intézményeinkre. A mi Arad és környéke, valamint a szomszéd megyék viszonyainak megismeréséhez szükséges, azt teljes és hiteles ozimtárban mind közrebocsájtuk.

Ez akaratumk megvalósításában sokan támogatnak az arra hivatottak közül. Az „Aradi millenniumi Naptár” munkatársai közt vannak: Ábrai Lajos, Boros Beni, Boros Vida, Brusich Alajos, Brankovics György, Csécsi Imre, E. Illés László, Frint Lajos, Fodor Zsigmond, Házay Ferencz, Horvát Lipót, Hirschmann Vilmos, Hrabovszky Lajos, Kara Győző, Kovács Vincze, Kalmár Gyula, Kálnoki Izidor, Kilenyi János, Koszka Mihály, Kiss Ferencz, dr. Lengyel Sándor, Londez Elek, dr. Marschall Lajos, Máday Máttyás, dr. Múlek Lajos, Matusek Márton, Molnár Géza, Niedermayer Tóbiás, Pituk Béla, Pókás Imre, báró Purcell Béla, dr. Posgay Lajos, Sántay Lajos, Somogyi Gyula, Sas Ede, Székely Salamon, Szondy Béla, dr. Schütz Miksa, dr. Tolnai János, Ujlaki Antal, Vörös Vidor, Verner László, Weil József, Záray Odön és mindama számos tagja az aradi ipari, kereskedelmi és hivatali életnek, kik a pontos és kimerítő személyi és dologi adatokkal támogatnak bennünket.

Ugy hisszük, naptárunk gyakorlati szükségletet fog kielégíteni, azért bizalommal fordulunk előfizetési felhívásunkkal Arad és vidékének nagy közönségéhez.

Az „Aradi Millenniumi Naptár” előfizetési

ára 1 forint, mely alulírottak osimére az arad-osanádi vasutak palotájába küldendő. Gyűjtőknek 10 példány után tiszteletpéldánnyal szolgálunk. A gyűjtőveket az előfizetési pénzekkel együtt e hó végére kérjük vissza. Aradon, 1895. szeptember 5.

Tisztelettel

Az „Aradi millenniumi naptár” szerkesztői:

SZÖLLÖSI ISTVÁN.

VASS GÉZA.

* Az aradi színiszegzon megnyitása. Az aradi szintársulat — mint nekünk írják — már csak e hó 25-ig fog Nagyváradon játszani s ezen a napon befejezi a deficites nyári szegzon. Aradon e hó 28-án lesz az első előadás. Megnyitóul valószínűleg a Szókimódó asszony ság kerül színre. Gond a László, a szintársulat népszerű pénztárosa, már holnap, hétfőn Aradra érkezik s szeptember 10-én d. e. 10 órakor megnyitja a kasszát, hol a bérletek az előadás napjáig bejelenthetők.

* Donáth Pál álnéven az aradi fiatalabb írói gárda egyik tagja fogja az „Aradi Közlöny” tároza rovatát állandóan felkeresni. Donáth Pált ismerjük már eddigi működéséből fei a közönség figyelmét melegen felhívjuk, hogy a mai, mint ezutáni tárczáira.

TÁVIRATOK.

Miniszterek Bécsben.

Budapest, szept. 7. (Saj. tud. táv.) A „Bud. Tud.” jelenti: Festetics gr. miniszter délben Bécsbe érkezett. Délután hosszabban értekezett Goluchowsky külügyminiszterrel. Este a miniszter Szelvényre utazott. Dániel miniszter nejevel Ostendéből ma Bécsbe érkezett és legjobb egészségnek örvend. Este Budapestre utazott.

Az adós államvasut.

Budapest, szept. 7. (Saj. tud. táv.) A „Magyarország” curiosumként közli: a magyar államvasutaknál annyira páratlan az adósságok megfizetése, hogy legutóbb kénytelenült a törvényszék az összes vasutvonalakra a zárlatot elrendelni.

Anyakönyvvezetők kinevezése.

Budapest, szeptember 7. (Saj. tud. táv.) Perczel Dezső belügyminiszter kinevezte a temesmegyei 137 anyakönyvvezetőt. A kinevezéseket a Hivatalos Lap holnap közli.

A szocializmus legyőzésére.

Békés-Csaba, szeptember 7. (Saj. tud. táv.) A szocializmus legyőzésére Hirsch br. megvette Apponyi gr. 2500 holdas birtokát, azt kedvező feltételekkel parcelláltatja és a parasztnak finanszírozza az aradi népbank.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —

Budapest, szeptember 7.

Gabonaüzlet: Busát ma mérsékeltten kínáltak, a vételkedv szintén mérsékelt volt s az irányzat osendes lett. Elket 25000 mm. jól tartott napi áraon.

	mmasa	kg	ft
Tiszavidéki	100	82.	6.85
"	100	81.	6.85
"	200	81.	6.70
"	200	81.	6.65
"	200	81.	6.62
"	400	81.	6.65
"	500	81.	6.67 1/2
"	400	81.	6.65
"	700	81.	6.70
Székesfehérv. ri	1860	77.	6.45

Felső-tiszai	100	80.5	6.50
"	200	80.5	6.50
"	200	80.4	6.50
"	100	80.	6.60
"	100	79.5	6.40
"	1000	79.	6.55
"	800	78.5	6.50
Pestvidéki	500	82.	6.62 1/2
"	700	81.	6.55
"	400	80.5	6.55
"	300	79.5	6.50
"	100	79.5	6.42 1/2
"	100	80.	6.47 1/2
"	600	81.	6.55
"	800	79.5	6.40
"	200	79.	6.45
"	200	79.	6.47 1/2
"	100	79.	6.35
"	200	79.5	6.52 1/2
"	100	79.	6.40
"	400	80.	6.40
"	2300	77.5	6.47 1/2
Zab	100		6.20
"	100		6.20
"	100		6.15
"	100		6.15

Határ id ő z l e t. Amerikából ma érkezett lanyhább jegyzések dacára nálunk változatlanul indult az üzlet búzában és tengeriben s közepes kereslet mellett úgy is zárultak.

Zárul 12 órakor:

Ossi buza	6.39-6.41
Buza május-juniusra	6.48-6.39
Tavaszi roza	6.18-6.19
Ossi rozs	5.80-5.81
Tengeri május-juniusra	4.70-4.71
Tengeri július-augusztusra	5.40-5.42
Tavaszi zab	5.98-6.-
Ossi zab	5.70-5.72
Ropozó	9.70-9.75

K ü l f ö l d: New-York búzára 3/4-7/8 tengerire 1 1/8 lanyhább. Chicago búzára 7/8 tengerire 1/8 lanyhább. Páris osendes, London és Liverpool lanyha.

E r t é k t ő z s d e: Valamivel szilárdabban indult az üzlet s élénk kereslet mellett úgy is zárultak.

Zárul 12 órakor:

Oszták hitelrészvény	408.-
Magyar hitelrészvény	488.50
Oszták államvasut	412.50
Bima-Murányi	392.-
Lombard	111.-

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1895. évi szeptember hó 6-án. Hízott sertés árak. I. Magyar elsőrendű: I. Öreg nehéz (páronként 400 kilgrom felüli súlyban) —. krig. Öreg közép (páronként 300-400 kilogramm súlyban) —. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kilgrom felüli súlyban) 50.—50.5 krig. Fialat közép (pkint 251-320 krig súlyban) 50.—50.5 krig. Fialat könnyű (pkint 250 kilg. terjedő súlyban) 50.5-51. krig II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilgrom felüli súlyban) —. krig. — Közép (pkint 220-280 kilg. súlyban) —. krig. — Könnyű (pkint 220 kilg. terjedő súlyban) —. krig. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilgrom felüli súlyban) 51.—52. krig. Közép (páronként 220-260 kilogramm súlyban) 51.—52. — krig. — Könnyű (páronként 220 kilg. terjedő súlyban) 51.5-52. krig. Sertés elérés szám 1895. szept. hó 4-én volt készlet 28088 darab. 1895. szept. hó 5-én felhajtott: — darab. 1895. szept. 5-én elszállított 208 drb. 1895. szeptember 6-án maradt készletben 27808 drb. — A hízottsertés üzletirányzata: Kisse kellemesebb.

S z e s z ű z l e t

Szeptember 7.

Ezen cikknek ára és üzletviszonyai a mult héten változatlanok maradtak.

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 52 forint 25 krajczár, kicsinyben 52 forint 75 krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beleszerve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatózsdó.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 7. d. u. 5 óra.

Buza bányai új	6.15-6.80
Buza tiszavidéki	6.30-6.65
Buza pestvidéki	6.20-6.60
Buza fejmegyesi	6.15-6.60
Buza bacska	
Roza új, elsőrendű	5.85-5.70
Roza új, másodrendű	5.80-5.65
Arpa takarmány	5.15-5.40
Arpa égetni való	5.60-6.30
Arpa sörfőzdei	6.90-8.-
Zab	5.95-6.30
Tengeri bányai új	5.55-5.60
Tengeri másnemű	5.45-5.50
Káposzta-ropozó bányai	8.65-8.75
Köles	5.25-5.75
Buza márczius-április	6.82-6.84
Buza szeptember-október	3.35-6.34

Buza május-junius	5.72-5.74
Roza szeptember-október	4.64-4.65
Tengeri május-junius	5.34-5.36
Tengeri július-augusztus	5.94-5.96
Tengeri októberre	5.67-5.69
Zab márczius-április	9.70-9.75
Zab szeptember-október	
Káposzta-ropozó augusztus-szeptember 1894.	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. szeptember 7.

Magyar aranyáradék 4 1/2%	122.50
Magyar koronaráradék 4 1/2%	99.75
Magyar arany 4 1/2%	124.25
Magyar ezüst 4 1/2%	103.50
Magyar keleti vasut 1876.	122.-
Magyar földtehermentesítési kötvény	93.25
Magyar italmegváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	153.50
Tiszasszabályozási és szegedi kölcsön	147.50
Oszták papírjárdék	101.-
Oszták járadék ezüst	101.50
Oszták járadék arany	122.50
Koronaráradék	101.25
1860-iki államsorsjegyek	155.-
Oszták-magyar bankrészvény	1068.-

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsdén.

— Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósítása. —

Bécs, 1895. szeptember 7.

Magyar koronaráradék %	100.-
Magyar hitelrészvény	490.-
Oszták hitelrészvény	408.-
Anglóbank részvény	177.80
Laenderbank részvény	290.-
Bécsi bankgyesületi részvény	173.60
Oszták államvasut részvény	412.50
Déli vasut részvény	112.75
Oszták északnyugati vasut részvény	—
Oszták északnyugati (Elbövölgyi) részvény	291.50
Budapesti villamos városi vasut részvény	—
Salgó-tarjányi részvény	—
Rimamurányi részvény	292.-
Brassói kőszénbánya részvény	—
Dunagőzhajózási részvény	559.-
Lloyd-társulat részvény	570.-
Alpeai bányarészvény	101.60
Union	855.-
Török sorsjegy	78.60

LÉGTŰNETI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	L é g n y o m á s millimetekben		H ő m é r s é k l e t C°	
	legmagasab	legalantabb	legmagasab	legalantabb
Aug. 31	765.1	762.4	30.4	14.1
Szept. 1	66.4	65.1	26.6	13.0
" 2	63.0	66.6	27.1	10.7
" 3	67.3	66.2	30.3	14.0
" 4	66.6	65.9	28.8	15.6
" 5	68.5	65.0	29.5	13.3
" 6	66.7	66.2	29.7	13.8

Hó és nap	S z é l		Felhőzet	Észrevétel
	iránya	erőss.		
Aug. 31	N.	4	derült	—
Szept. 1	EN.	4	fé. derült	—
" 2	K.	4	derült	—
" 3	DK.	5	derült	—
" 4	K.	3	derült	—
" 5	DK.	3	derült	—
" 6	N.	3	derült	—

POSGAY LAJOS dr.

VIZJELZÉS.

1895. évi szeptember hó 7-én reggel 7 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérőzén:

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vízállás	
			oztimét.	oztimétr.
Branyicska	+ 16°	derült	—	6
Gyulafehérvár	+ 15°	derült	—	60
Arad	+ 21°	derült	—	145
Makó	+ 20°	derült	—	34
Szeged	+ 19°	derült	—	13

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi. A - jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi. Arad, 1895. szeptember 7.

A m. kir. felyammérnöki hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Szeptember 7. —

Fehér kereszt szálloda: Dr. Fáy N. ügyvéd, Temesvár. Dr. Roth Samu ügyvéd, Marosvásárhely. Grossinger Vilmos kereskedő, Bécs. Hubinka Ferencz huszár-hadnagy, Budapest.

Vasúti szálloda: Saabe S. szerelő, Zürich. Eisler Béla hivatalnok, Budapest. Loosz János tanuló, Világos. Ifj. Grindl Károly kereskedő, Budapest.

KIS LOTTO.

Bécsi:

20, 85, 78, 76, 84.

Temesvári:

85, 14, 34, 82, 88.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Legmagasabb kitüntetés Berlin. Diszoklevél és aranyérem kereszttel.

Klapok Alajos

Arad legnagyobb, leglátogatottabb és legkényelmesebben berendezett és ujonnan épített fényképezési műterme.

Templom-utca (Minorita-palota.)

Ajánlja a n. é. közönség szivns figyelmébe a legjobban berendezett

fényképezési-műtermét,

hol minden nagyságu fényképek felelősség mellett készíttetnek: portarit, visit, albumin és az állandósága és szépségéről ismert platina fényképek.

Párisi művészek által készülő olaj és chromó postményeit.

Legujabban berendeztem üzletem a gyermek fényképezéshez is, melynek segítségével egy huszad másodperc alatt történik a fényképezés.

Elvállalom továbbá minden e fényképezéshez tartozó munkák cszközlését.

Kérem üzletemet, mely a Minorita-palota udvarában van, más üzlettel össze nem téveszteni. — Miért is kérem a fenti címet figyelembe venni.

A pilseni polgári sörház üveg sör raktára!

Kitüntetve számos bel- és külföldi éremmel.

A pilseni sör

dustartalmu komlója által elismert mint a legjobb gyógyszer gyomorba, tüdő- és békatársonál, rossz emésztés és többi belső bántalmaknál. A bel- és külföldi **gyakorló orvosai** által mint a **legjobb gyógyszer** ajánlva. Naponta friss töltés és jégbe hűtve 5 üveg felüli megrendelésnél díjmentesen házhoz szállítva.

Egy üveg ára 16 krajczár.

Szétküldés a vidékre 50 üveget tartalmazó ládákban utánvét mellett és adómentesen eszközöztetni.

Raktár és szétküldési hely:

LICHTBLAU J.-nál,

Aradon, Petőfi-utca 7. sz. alatt.

Telefon-szám: 287.

891

T.

ELIAS JÓZSEF

butor nagyszállító urnak

ARADON.

Lippáról Szent-Endrére való átköltözésem alkalmával, szinte félve tekintetem elébe butoraim odaszállítására illetve odaérkezésére, azonban oly hiánytalanul és sértetlenül érkeztek meg elhelyeztettek az itteni lakásomon, hogy bátran merem mondani

a költözési idő már nem riadalmas a családoknak — ha Eliás Lipót butor nagyszállítóval szállíttatja butorait bárhová.

Azt hiszem elegendő elismerés t. czimednek butoraim kifogástalan szállításáért.

Fogadja őszinte köszönetem s ezzel vagyok tisztelttel

Szent-Endre, 1895. szept. 1.

Jankovits György,
földbirtokos.

Az államilag engedélyezett

Magyar osztálysorsjáték

I. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. okt. 16—19-ig.

nyeremény	korona	korona
1	80000	80000
1	60000	60000
1	40000	40000
1	30000	30000
1	20000	20000
1	15000	15000
1	10000	10000
2	8000	16000
8	4000	32000
10	2000	20000
18	1000	13000
100	400	40000
860	200	172000
9000	80	720000
10000	nyeremény	összesen 1268000

az 1896. ezredéves kiállítás alkalmából.

Kibocsátás 100000 sorsjegy
31,499 nyereménnyel és egy jutalomdíjjal.

A nyeremények minden levonás nélkül fizettetnek ki.
A huzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenőrzése mellett történnek.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben:

1.000,000

korona.

Az I. osztály huzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály díja után fizetendő.

II. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. decz. 6—14-ig.

nyeremény	korona	korona
1	60000	60000
1	40000	40000
1	20000	20000
1	10000	10000
1	5000	5000
2	2000	4000
2	1500	3000
4	1000	4000
10	800	8000
27	600	16200
100	200	20000
200	100	20000
1150	200	23000
20000	100	200000
21499	nyeremény és jutalom	4332000

E 49 nyeremény közül az utóbbára kihuzott kapta a 600000 korona díjat.

AZ I. OSZTÁLYU SORSJEGYEK ÁRAI:

1/1	1/10	1/20	sorsjegy
40.—	4.—	2.—	korona.

A TELJES (mindkét osztályra érvényes) SORSJEGYEK ÁRAI:

1/1	1/10	1/20	teljes sorsjegy
80.—	8.—	4.—	korona.

Valamennyi sorsjegyek a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.

Budapest, 1895. augusztus hóban.
Andrássy-ut 5. szám.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatóság.

Sorsjegyek eladásra való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.

Kaphatók Aradon az „Aradi Ipar- és Népbank“ pénzváltó-üzletében Szabadság-tér 18.

Első államilag engedélyezett

Magyar Osztálysorsjáték

az Ezredéves kiállítás alkalmából Budapesten, 100,000 sorsjegy,
31499 két osztályba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal.
5 millió 600,000 korona összértékben

minden levonás nélkül készpénzben fizetendő. — Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Első huzás 1895. október 16—19-ig BUDAPESTEN.

Eszerint ajánlom és utánvét mellett küldök szét

eredeti sorsjegyek az 1-ső osztály részére

1/1	1/2	1/5	1/10	1/20
40.—	20.—	8.—	4.—	2.—
80.—	40.—	16.—	8.—	4.—

eredeti teljes sorsjegyek, melyek mind a két huzásban érvényesek.

Teljes sorsjegyek, a melyek az első osztályban nyereménnyel kihuzatnak, egyszersmind a nyereménnyel az előlegesen a második osztályra vonatkozó betét fizettetik vissza. — Megrendelések postautalvány útján lehetőleg a cím igen pontos megjelölésével kéretnek.

HEINTZE KÁROLY

 fő-elárusító, Budapest, szervita-tér 3.

Check-Conto: Magyar póstatakarékpénztár 3960. — Sürgöny-cím: LOTTOHEINTZE Budapest. — Vidéki megrendelők porto fejében 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért, továbbá minden egyes nyereményjegyzékért 20 fillért sziveskedjenek külön mellékelni. 868

Lottogyűjtődék, viszontelárusítók és ügynökök mindenhol felállíttatnak.

Kaphatók Aradon az „Aradi Ipar- és Népbank“ pénzváltó-üzletében Szabadság-tér 18.

10708/895. k. h.

Hirdetmény.

Jellinek és Schlésinger aradi fa kereskedő cég az Arad városától bérbe vett s az élővíz csatorna, nagyváradi ut, valamint a Part utca által határozott 636 □ öl föld területen tűzifa raktárra telepengedély iránt folyamodván az 1884. XVII. t. cz. 27 §-a értelmében a telepengedély tárgyalására határidőből f. évi szeptember hó 7. napjának d. u. 5 óráját kitűzöm s arra az értekeltek ez uton is azzal hivatnak meg, hogy a telep helyszínrajza a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál f. évi szeptember hó 6. napjáig bármikor a hivatalos órák alatt megtekinthető s a netáni észrevételek ugyanott írásban, előszóval pedig a helyszínén megtehető, mert a mennyiben köztekintetek gátólag fel nem merülendnek, a telepengedély az idézett törvény 30 §-a értelmében ki fog adtatni.

Arad, 1895. augusztus 30.

Sarlot Domokos

főkapitány.

18254/1895.

Hirdetmény.

Közírré teszük, miszerint a nagymélt. m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak 59560/95. sz. kelt rendeletével, tekintettel a kőbányai sertéspiaczon levő összes sertések kedvező egészségi állapotára megengedtetik hogy ezen sertéseket a kőbányai sertéspiacz állategészségügyi rendtartása, valamint a belföldi forgalom szabályozására és ellenőrzésére nézve fennálló állategészség rendőri szabályok betartása mellett azonnal leendő levágásra az ország bármely vasuti állomással bíró helyére szállítani lehessen.

Ezen sertéseknek vasuton történő elszállításánál a rendeltetési hely hatóságát a hivatal főnöke a sertés szállítvány indításáról a fél költéségre esetről-esetre táviratilag értesíti, mely táviratnak a feladó és címzett nevét, a sertések darab számának és rendeltetési helyének pontos megjelölését is tartalmaznia kell.

A rendeltetési helyre való megérkezéskor a sertések a levágás helyére kizárólag szekereken szállítandók, és e szekerek minden szállítás után forró luggal teljesen lemosandók.

A fővárosba és közvetlen környékére kocsi-kon történő elszállításnál a hivatal a rendeltetési hely hatóságának írásbeli értesítést fog küldeni melyet és a sertések levágatása után a levágatás megtörténtének tanúsítása mellett a hivatalnak azonnal visszaküldeni köteles.

Arad, 1895. évi augusztus hó 20-án.

A városi tanács.

653/1895. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a bor, sör és égetett szeszes italoknak Aradon a hetipiaczokon és a három országos vásár alkalmával felállított laczikonyhákban, ugy a három országos vásárok az egész vásártérre a sörház előtti kis korcsma kivételével való kimérési jognak 1895. évi november hó 1-től 3 egymásután következő évre bérbevétele iránt f. é. szeptember 9 én délelőtt 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár 320 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban. Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi aug. hó 26-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak 51471/95 sz. a. kelt magas rendelete alapján közhírré teszük, hogy az országos honvédségélyző egyesület felügyelő bizottsága f. évi május hó 16-án tartott ülésében hozott és a m. kir. Miniserelnök ur által jóváhagyott határozata szerint az 1848/49-iki honvédségi szolgálat igazolhatására 1895. évi október hó 1-ig terjedő záros határidő tűzetett ki oly formán, hogy oly nyugdíjazási és segélyezési kérvények, melyben a tényleges honvédségi szolgálatot igazoló teljes hitelességű és a fentemlített záros határidőn belül kiállított bizonyítékok nem mellékeltek, figyelembe vétetni nem fognak.

Arad, 1895. évi július hó 9-én.

A városi tanács.

656/1895. gazdsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a jelenleg Farkas Izsák által haszonbérlet Gáj, Orovil-utczai 37. és 38. üres teleknek 1895. évi október 1-től kezdve 3 egymásután következő évre való bérbeadásairánt folyó évi szeptember 16-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár 100 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1895. évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay
aljegyző.

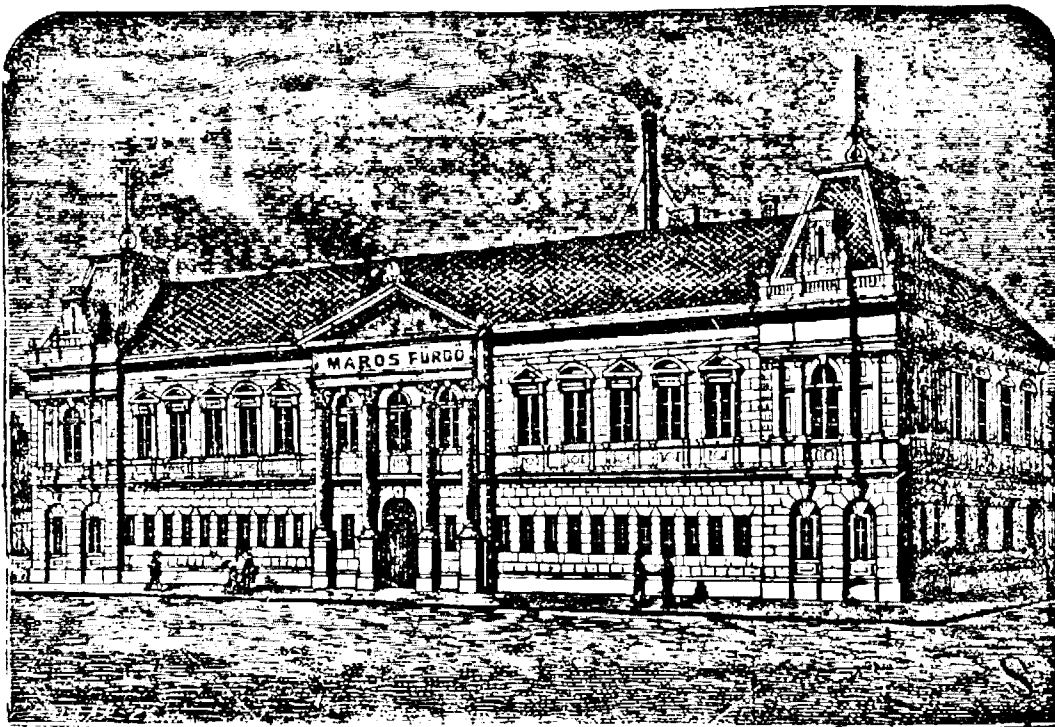
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdés kiválólag a gőzfürdéssel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadittassék azáltal egészségünk biztosittatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

a fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A váróteremben hideg ülék és italok mérsékelt árk mellett kiszolgáltatnak. Szűrt Maros-ivóvíz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyzni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.		Vízgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.	Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.	30 drb bérlet-jegy	18 frt 50 kr.
Egy ács-jegy	— frt 40 kr.	Vas és moor-fürdő.	
Uszás-tanítás.		Egy személy-jegy	1 frt — kr.
Idényjeggyel együtt	12 frt — kr.	10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr.
Uszoda.		Kád-fürdők.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.	Ruhával	— frt 50 kr.
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.	Ruha nélkül	— frt 40 kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.	Villany-fürdő.	
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.	Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.	10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.		Külön ruha-díjak.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.	1 lepedő vagy palást	7 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 50 kr.	1 törölköző	8 kr.
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.	Pénztárnyitás nyáron reggeli 6 órakor. télen reggeli 7 órakor.	
Masszázs egy személy	— frt 70 kr.		

A Simay-féle gőzfürdő-épületben azemelotben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utczi, parkettával kipedelt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálatl kiadó.
A háznál van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.

2481. sz.

887.

Feladási hirdetés.

A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 1895. évi 19231/l. d. sz. intézménye alapján a pécskai erdőgondnoksághoz tartozó pécskai és n.-szentpéteri 1895. évi vágások $\frac{2}{3}$ (kétharmad) részén levő 781.16 m³ tölgy épületfa, 476.63 m³ kőris szerszámfa, 1665.87 m³ szél és kőris törzsfa, 2005.71 m³ tölgy törzsfa, 2771.05 m³ nyári és fűz törzsfa, 3845 drb rud tövön való eladása iránt folyó évi szeptember hó 26-án d. e. 9 órakor a pécskai erdőgondnokság irodájában zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár az egész fatömegre nézve 20596 frt 67 kr.

Venni szándékozók telkéretnek, hogy az árverésen személyesen részt venni, vagy szabályszerűen kiállított zárt írásbeli ajánlataikat a tárgyalást megelőző napig alulírt főerdőhivatalnál, vagy pedig a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverelő bizottságnál benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénzül a kikiáltási-ár 10⁰/₀-a teendő le.

Az árverési és szerződési feltételek az alulírt főerdőhivatalnál vagy a pécskai erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy a megajánlott összeg számokkal és betűkkel tisztán kiírandó, valamint határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Végül megjegyeztetik, hogy a szabálytalanul felsorolt, valamint elkésve benyújtott ajánlatok és utóajánlatok el nem fogadtnak.

Lippa, 1895. szeptember 4-én.

M. kir. főerdőhivatal.

668/1895 g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a jelenleg Kohn Jakab által bérelt felsőmarosparti 1-2 sz. 687⁸⁰/₁₀₀ □-ól továbbá ezen falerakó és a jelenleg Reiniger A. S. által bérelt falerakóhely között fekvő, ezeltől ut gyanánt használt 140²⁰/₁₀₀ □-ölnyi területű falerakóhelynek f. é. október 1-től való bérbeadása iránt folyó évi szeptember hó 9-én d. e. 10 óraker árverést tart.

Kikiáltási ár □-ölenként 40 kr. évi bér. Bánatpénzül leteendő a □-ölenként számított kikiáltási ár 10⁰/₀-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi szept. hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

1809/1895.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál egy 700 forint évi fizetéssel kapcsolatos irodai segédtségi állás betöltendő lévén, azokat akik ezen állást elnyerni ohajtják s az 1883. évi I. t. cz. 19. §-ban előírt. minősítéssel bírnak felhívom, hogy pályázati kérvényüket a folyó évi szeptember hó 10-ig hozzám bemutassák.

Arad, 1895. évi augusztus hó 18-án.

Salacz Gyula

kir. tanácsos polgármester.

15926/1895.

Hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. miniszterium intézvénye nyomán közhírré tesszük, hogy az idei 683. katonai lóvásár Aradon f. évi október hó 7-én fog megtartatni.

A részletes tervezet a levéltárban megtekinthető.

Arad, 1895. július 24.

A városi tanács.

10918/1895.

Hirdetmény.

Az iparhatósági megbizottak újbóli válasza czéljából az 1884: XVII. t. cz. 172 §-a értelmében kiadott 52211/885 számú földművelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet alapján Arad szab. kir. város területén levő összes önálló kereskedők és iparosok névlajstrom összeállítatván, az jelenleg a rendőrkapitányi hivatal iparügyi osztályánál közszemlére kivan téve, miről is az érdekeltek azon észrevétellel értesítetnek, hogy az összeállítás ellen emelhető felszólamlások f. évi november hó 30-ikáig ezen ipar írásban adandók be.

Kelt. Aradon, 1895. évi augusztus hó 31-én a kapitányi hivatal, mint I-ső foku iparhatóság.

Sarlot Domokos

főkapitány.

18929/1895.

Hirdetmény.

Figyelmeztetnek az egyes házak tulajdonosai, hogy a ház összeköttetéseknek a csatornázási hálózattal való összekapcsolása és a csatorna elzáró készülékeinek eltávolítása mindaddig megengedve nincs, míg az illető kerületben az ejector állomás működése ki nem próbáltott.

Az egyes ejector állomások kipróbálásának megtörténtét hirdetmény útján fogjuk közzé tenni.

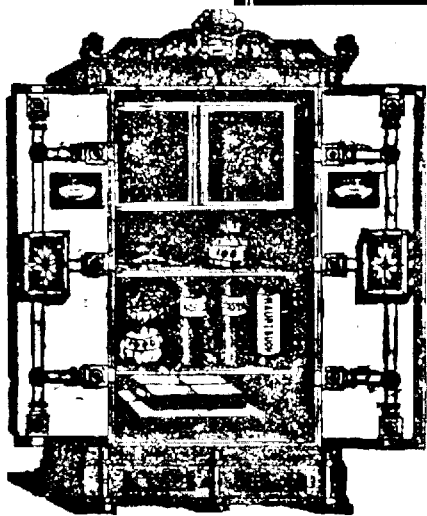
Arad, 1895. szept. 2.

A városi tanács.

SINGER

A „NÁDOR SZÁLLODA“ MELLETT.

SINGER

A os. kir. osztr. és m. kir. miniszteriumok s államvasutak szállítói tisz és betűre ellen biztos kis kézi és nagy

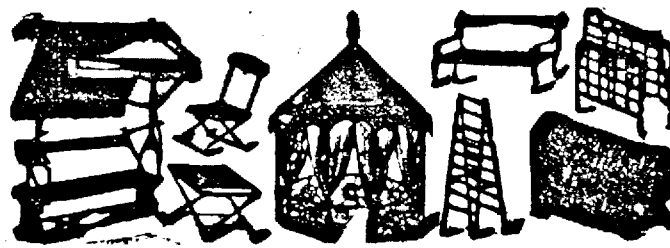
pénzszekrények

gyári raktára.

Köszögek számára kivételesen 25% engedmény.

Amerikai varrógépek,
vasbútor
és pénzszekrények
gyári raktára.
SINGER L. S.

aradi kereskedő 1856. óta.

Asonkról ajánlom

vasbútor gyári raktáromat nagy választékban.

Valódi amerikai
H O W E,
Karikahajó
WHEELER & WILSON,

Singer és kézi varrógépek

családok, szabók és cipészek részére.

Mindennemű varrógépek javítása is eszközöltetik.

Varrógépekhez szükséges hol-
lókak. 581

SINGER L. S.

SINGER L. S.

A világ legjobb fénymáza!
FERNOLENDT-féle

241.

fénymáz.

Cs. kir. szab.
gyára
alakult 1832-ben.
Bécs.

Ki labellieit sötét
feketén, fényesen és
tartósan akarja meg-
örizni, az csak

**Fernolendt-
fénymázat**

vegyen.

Mindenütt kapható.

Főraktár: Wechsler József urnál.

A sok értéknélküli hamisítások miatt tessék
neveket

St. Fernolendt
megjegyezni.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma

Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánkozik minden bárhol és bárki
által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzé-
sére, a készletben tart következő megbízható ha-
tású szereket:

Chinin-cukor es Chinin csokolade gyermekeknek
könnyen bead-
ható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és
termézetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az ő
világrészben el van torjodva. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Häger javított receptje
szerint, legmegbízhatóbb szer
hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian Biztos hatású és ártalmatlan szer-
ből összeállított hajfestősszer. — Egy
üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje. Bármely fogfájást azonnal
megszüntet. 1 üveg 35 kr
A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó
szepők, pattanások és
májfoltok eltűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőr-
szépit hatásában minden más szert felülmúl. Egy kis
tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan
használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kitűnő minőségűek, dr. Saabó Gyula
világhírű pincéjéből. Ára 1 üveg-
nek 8 és frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centli. üveg 1 frt 50
kr. — krajcsár.

Chinabor. 2% Chinintartalommal. Egy 30 centli-
teres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin- és vasoxydtartalommal.
Egy 30 centli. üveg 1 frt.

Pepsinbor. 2.5% tartalommal. Egy 30 centli-
teres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengali tüzek. Füst és szag nélkül, vörös
fehér és sárga színben. Egy kr
2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertya-
fénynyel. Hat percig
égő, 1 drb 60 kr. 12 percig égő, 1 drb 1 frt 10 kr.
24 percig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1
adag ¼ literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsam. A megfagyott kezet vagy
lábát 3-4 nap alatt bizto-
san meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle
bőlt eredt rheumás és csuszos fájdalmak ellen igen hiro-
s és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora mely mindenféle kö-
högést biztosan gyó-
gyít. Ára 40 kr.

Mindenzen gyógyszerek — a pakolási csekély költségek
hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek.

Uancsak ezen gyógyszertárban minden vegyvisz gá
atra gbizásnk elfogadtatnak és lelkiismeretesen telje-
sítetnek. 495. —x

Eladó makktermés.

A nagyváradi I. sz. ftdő Káptalan
tulajdonát képező h.-dombrovczai szálás
erdők ez évi makktermése az Uradalom
központi erdőhivatalánál (Nagyvárad, Ba-
rátok-utca 804. sz.) szeptember hó 12-én
d. u. 3 órakor nyilvános szóbeli árverésen
eladandó. Az árverési és eladási feltételek
ugyanott megtekinthetők.

Szabó Ferencz
urad. igazgató.

890

Apáti község jegyzői iródájában
folyó év végeig leendő alkal-
mazással

egy a román nyelvet is beszélő, jó írásu

kisegítő írnok

azonnali belépésre kerestetik.

Fizetése havi 30 frt (ellátás nélkül) és lakás.

Apáti, 1895. szeptember hó 6-án.

Keresztes Lajos
h. jegyző.

888

PANKOTÁN

a főuton fekvő

n a g y h á z

üzlethelyiségre is alkalmas,

istálló, két udvar,

kukoricza göré,

n a g y m a g t á r

és

892

k e r t t e l

bérbeadó.

A részletes feltételek megtudhatók
Lilienberg Sándornál Pankotán.

Minden végeladásnál is olcsóbban

vásárolhatnak

Heuduschka Vilmos

— árúházában, —

aki üzletének áthelyezése miatt az összes árukat mályen leszállított, még gyári ára-
kon alul is árusítja el, mire a szives meggyőződésért a közönség b. figyelmét felhívja.

Különösen említésre méltó:

GEIPL-féle divatkolmók,

Ginszkey és Protczni-féle futó- és szalon szőnyegek,

függönyök és garnitúrák különösen nagy választékban,

Siegl-féle Creász-vászon és asztalterítékek,

Mai és Holfeld-féle Rumburgi vásznak,

Schroll-féle schiffon,

Kanavász, sephier, különös nagy raktár és olcsó árban.
Pamut és czérna vászon,

Csipke függönyök és paplanok

és még számtalan itt elő nem sorolt ozikkek.

Kiváló tisztelettel

Heuduschka Vilmos,

Asztalos Sándor-utca 5-ik sz.

872

